

PRVI MAJ

PRVI MAJ

Po desetih letih

Deset let je poteklo, kar je tržaško delovno ljudstvo po dolgi desetletni fašistični tiraniji, po krvavi, a zmagovalni borbi, po prvem maju, v tisti pomlad pred desetimi leti, ko so po mestnih ulicah se odmevali zadnji strelji druge svetovne vojne v Trstu, ga je slavilo z najlepšimi upi v boljše prihodnost, praznovalo ga je kot očetno svobodo, demokracije in socialne pravice. Z istimi upi so gledali v tistih dneh v bodočnost ljudje po vsem svetu, ki so bili v zaslužju in pravkar osvobodeni Evrope. Zmaga nad nacifasizmom jim ni pomenila povratka k prejšnjim oblikam razumevanja, ki so jih revolucionarni akti, ki naj bi temeljev preobrazili življenje ljudi in narodov.

Danes vemo, da se niso uresničili vsi tisti upi, zlasti ne, če je kdo majsko kot konec boja, ne pa kot prehod iz ene oblike bojevanja v drugo, kot začetek potrditve prizadevanja, da postane od konca razmislek vse tisto, za kar se je bilo vredno v tridih letih vojne boriti in umirati. Velikiemu naprednemu poletu ljudskih množic so se kmalu postavile po robu iste sile, ki so že nekoč poskušale preprečiti uresničitev zahtev po prenovi družbenega življenja v tem, da so spravile na oblast najbolj mrčinskijske in zločinske režime. Mednarodno sodelovanje, ki naj bi bilo temelj naprednega razvoja po vsem svetu, se je začelo krhati in v nekaj letih sprevrglo v hladno vojno, ki se je tu nam izrodila celo v obsevnih spopadih. Namesto mirnega mira in naprednega sveta med seboj ostro razmejene bloke, se je moral nujno spremeniti v svet hladne vojne in oborožene tekme. Najhuje pa je bilo, da se je v to reakcionarno politiko aktivno vključila politika sovjetskega vodstva, kar je pripeljalo ne le do dezorientacije v vrstah delovnega ljudstva, temveč celo do preganjanja najnaprednejših ljudi v svetih škodljivih protidemokratskih konjunktur. Delovno ljudstvo, ki je združeno v borbi proti fašizmu, znalo v kratki pomembni koncesiji, da je bilo nenadoma razcepljeno, kjer pa je v glavni meri ohranilo svojo enotnost, ni našlo v razvoju mednarodnega položaja opev za svoje težnje.

Na položaju smo tudi mi, delovni ljudje, ki smo doživeli svojo največjo pobjedo. In če danes, kako globoko se je razcepilo želja za vrnitev v naša delovna ljudstva in kako je ta razcepilnost omogočila obsežno protijudovsko silo, ki je združena v zdel neenotni, brezbrambeni, pa vendar ni povsem tako. Ta ugotovitev velja za današnji dan, se boji za jutri. Pri presojanju desetletja, ki je za nami, in pri pripravi na prihodnost se moramo otegniti prvemu in drugemu, ki je prvi na napredne, vendar ne rezultate, da revolucionarni razmislek v času velikega zaporednega naprednega tako fašistično reakcijske, drugo pa na čedalje ugodnejši položaj. Prvo nam je nudilo, da kateri so bili v tistem času, da so ustvarjali čep, ustvarjali razvoj te borbe.

Ustavne in zakonske priporočila delovnega ljudstva, ki so dobili svetovni vojni na marsikje, in tudi pri nas, globoko zarezele v ustroj

Po desetih letih

družbenega življenja. Precevanje in omejevanje njihovih izjavljanj ni moglo omajati obseja te spremembe, niti uničiti spoznanja, ki jim nudijo za prihodnost. Druga važna pridobitev nekdanje borbe, ki jo je kasnejši neugodni razvoj lahko samo zasenčil, ne pa uničil, je zavest vse širših slojev ljudstva, da je napredek mogoč in potreben in da ga bo moč doseči z enotno akcijo za konkretne zahteve. Socialistične težnje, pa naj se menujejo s tem imenom ali ne, so danes last vsega delovnega ljudstva.

Ugodne perspektive mednarodnega razvoja pa rastejo iz dejstva, da je politika blokov doživela neuspeh, da so se hladni vojni prisiljeni odpovedati samo tisti, ki so jo pobudili in vodili. Danes je le se manjši del sveta vključen v oba nasprotujoča si bloka. Posebno pozitivno preobrazbo je v mednarodni razvoj vneslo preučenje arabskih in azijskih narodov, ki so doslej v svetovni politiki steli le kot orodje v rokah tistih, ki so jih hoteli v korist svojih interesov. Borba, ki jo je za dejansko neodvisnost svoje politike, ne v obliki nevarnosti in nezanimanja za dogajanje okoli sebe, temveč kot aktivno in pozitivno usmerjeno goščanje, vodila Jugoslavija, zanj tudi v Evropi, redalje bogatejša. Politika aktivne kooperacije vztrajno prizadeva za mir in napredni razvoj v miru je postala osemna življenjska, ki se ji ne morejo povsem izogibati niti oni, ki bi želeli nadaljevati po poteh Churchillsko-Stalinske obojestranske koncepcije interesnih sfer.

Vse to pa nujno krepi silo napredka, silo socializma. Obenem cedalje bolj pomehuje možnost izsiljevanja dela demokratskih sil z grožnjami mednarodnim položajem, s tem pa tudi glavni vzrok razcepilnosti delovnega ljudstva. S krepitvijo politike aktivne kooperacije se bo krepilo tudi internacionalistično sodelovanje delovnih ljudi vsega sveta za skupni napredek.

Zato ob letošnjem prvem maju sicer razumemo nauke preteklosti, toda ne pesimistično, temveč kot dragoceno izkušnjo, ki nam bo pomagala kazati pot v prihodnost, kot napotilo, da na tem kar je bilo kljub vsem neuspehom v preteklih desetih letih ustvarjeno, gradimo svojo nadaljnjo akcijo, z zavestjo, da v družbenem življenju nobena velika pridobitev ne pride brez noco, da pa vedno bolj dozorjajo pogoji za uspeh socialistične borbe.

Pred ustanovitvijo jugoslov. - italijanske trgovinske zbornice

BEograd, 30. — Po skupni inicijativni odbora jugoslovanske - italijanske trgovinske zbornice bo 21. maja v Beogradu ustanovljena skupščina zbornice. V jugoslovanski gospodarski krogih vlada veliko zanimanje za ustanovitve jugoslovanske - italijanske zbornice, ki bo imela nalogo, po glavnih gospodarskih odnosih med obema državama. V Beogradu sodijo, da bi sodelovanje z italijansko - jugoslovansko zbornico, ki je bila nedavno ustanovljena v Milanu, pozitivno vplivalo na razvite medsebojnih gospodarskih odnosov.

Adnan Menderes pride 4. maja na obisk v Jugoslavijo

BEograd, 30. — Iz kabineta predsednika republike javljajo, da bo 4. maja prišel na štiridnevni obisk v Jugoslavijo predsednik vlade in zunanji minister Turčije Adnan Menderes. Program bivanja predsednika turške vlade predvideva med drugim obisk zgodovinskih znamenitosti, ogled Beograda in Zagreba, sprejem pri predsedniku republike in s. predsednikom Menderesom bodo med drugim prispele podpredsednik turške vlade Zorlu, glavni tajnik zunanjega ministrstva Nuri Birc, in generalni direktor trgovinskega oddelka zunanjega ministrstva Hasan Isik.

Preklicana stavka angleških železničarjev

LONDON, 30. — Stavka angleških železničarjev, ki bi se morala začeti jutri opolnoči, je preklicana, ker so sindikati predstavnikov dobili zagotovilo, da se bodo pogajanja za povišanje mezd nadaljevala.

Pogajala so danes trajala ves dan in posredovali so tudi voditelji Trade unionov, ki so dobili od komisije za transporte zadovoljiva zagotovila.

Pinayevi razgovori z Adenauerjem

BONN, 30. — Francoski ministri predstojnik Antoine Pinay in zahodnonemški kancler Konrad Adenauer sta danes predpoldne nadaljevala z razgovori, ki sta jih prekinila večerji zvečer. Ker na predpoldanskem razgovoru, ki je trajal štiri ure, se nista izprla dnevnega reda, se je konferenca nadaljevala popoldne.

Zvečer je Pinay izjavil: «Ne le, da lahko rečem, da sem zelo zadovoljen z razgovori, ki se zaključujejo, temveč lahko tudi dodam, da so bila rešena zelo težava vprašanja. Prepričani smo lahko, da jarka, ki je ločil Francijo od Nemčije, ni več.»

Opazili so, da je med razgovori igral precej vidno vlogo Clemens von Brentano, predsednik demokratske poslane skupine v zahodnonemškem Bundestagu. V političnih krogih vidijo v tem potrdilo govorice, da bo Brentano prevzel zahodnonemsko zunanje ministrstvo. Trenutno opravlja posle zunanjega ministra kancler Adenauer sam, dal pa je že pred časom razumeti, da jih namerna prepušča komu drugemu.

O ameriški pomoči azijskim državam

COLOMBO, 30. — Cejlonska vlada je sporočila, da se ne bo udeležila konferenc v Simli, ki je bila sklicana za prihodnji mesec na pobudo Indije, in na kateri bodo razpravljali o ameriški pomoči razvijajočim azijskim državam. Cejlonska vlada je mnenja, da je ta konferenca nepotrebna in da bi sponzoriranje ameriške pomoči med razne države morala izvesti na podlagi dvostranskega razgovora. ZDA, Indija in Pakistan so bili povabljeni na konferenco 13 držav.

Reforma kitajske pisave

PEKING, 30. — Agencija Nova Kitajska javlja, da bo s 1. majem vsi listi in vse publikacije na Kitajskem uveljavile prvih 57 novih črk. Gre za prvo skupino črk od 798, ki se najbolj uporabljajo in jih najlažje razločijo. V prvotni bolji kompliciran obliki omenjenih 57 črk se bo uporabljala samo pri ponatisu klasičnih del.

Počastitev Borisa Kidriča v termojedilnem zavodu v Vintici

BEograd, 30. — Danes so v Beogradu na nuklearni raziskovalni »Boris Kidrič« v Vintici odkrili popise Borisa Kidriča. Slavnosti so se med drugimi udeležili predsednik zvezne skupščine Moša Pijade, podpredsednik zvezne izvršne oblasti Radoljub Colaković, zastopniki mesta Beograd, JLA in drugih.

Cesar Bao Dai odstavljen

Danes bo Diem sestavil novo začasno vlado - Ponoven cesarjev poziv Diemu Dulles se bo prihodnji teden v Parizu razgovorjal s francoskimi predstavniki o krizi

ka vojske. Na koncu pravi cesar, da so vzroki, ki jih Diem navede v brožurki, neprimerni, ker ga poziva, naj izpolni njegove ukaze ter ga s drugimi izjavi, da je bil v njegovem imenu izdan ukaz, naj vrne ljudstvu suverenost.

Pozneje so javili, da bo nova vietnamska vlada objavljena jutri. General Nguyen Van Vi je jutraj prejel svojo novo mesto. Izdal je poziv prebivalstvu, naj bo mirno. Sedaj načelnik glavnega štaba general Le Van Ti pa je izjavil, da ne more prepušiti svojega mesta nikomur, če prej ne dobi uradnega naloga od vlade.

Pozneje se je zvedelo, da sta se oba generala sporazumela o delitvi funkcij. General Nguyen Van Vi naj bi izvedel vrhovno poveljstvo nad vojsko, general Le Van Ti pa naj bi ostal načelnik glavnega štaba. O tem sklepu sta obvestila predsednika vlade Diema.

Po raznih vesteh pa je general Van Vi, zadržan kot ujetnik v palači predsednika vlade, kamor je prišel, da Diema obvesti o sporazumu z generalom Van Tjem. Baje so, da ga niso prišli, da postane akt o odstavitvi Bao Daija.

Predstavniki predsedstva vlade je prebral zadetno izjavo v imenu generala V Vi izjavi pravi general Van Vi, da se pridružuje sklepu o odstavitvi cesarja in proglasi republiko.

Guy Mollet o 1. maju

BEograd, 29. — Generalni tajnik socialistične stranke Francije in podpredsednik Socialistične internacionale Guy Mollet je v izjavi radiu Beograd poudaril, da je naloga mednarodnega socializma, da vedno bolj uveljavlja svoje koncepte miru in svojega razvoja. Mollet je izjavil, da je mednarodni socializem uresničil svojo zgodovinsko nalogo, se je moral usmeriti k politični integraciji in progresivnega združevanja. Jugoslavija po Molletovih besedah je predstavljala primer harmonične celote, zgrajene na federalističnih načelih.

Reforma kitajske pisave

PEKING, 30. — Agencija Nova Kitajska javlja, da bo s 1. majem vsi listi in vse publikacije na Kitajskem uveljavile prvih 57 novih črk. Gre za prvo skupino črk od 798, ki se najbolj uporabljajo in jih najlažje razločijo. V prvotni bolji kompliciran obliki omenjenih 57 črk se bo uporabljala samo pri ponatisu klasičnih del.

Počastitev Borisa Kidriča v termojedilnem zavodu v Vintici

BEograd, 30. — Danes so v Beogradu na nuklearni raziskovalni »Boris Kidrič« v Vintici odkrili popise Borisa Kidriča. Slavnosti so se med drugimi udeležili predsednik zvezne skupščine Moša Pijade, podpredsednik zvezne izvršne oblasti Radoljub Colaković, zastopniki mesta Beograd, JLA in drugih.

Cesar Bao Dai odstavljen

Danes bo Diem sestavil novo začasno vlado - Ponoven cesarjev poziv Diemu Dulles se bo prihodnji teden v Parizu razgovorjal s francoskimi predstavniki o krizi

ka vojske. Na koncu pravi cesar, da so vzroki, ki jih Diem navede v brožurki, neprimerni, ker ga poziva, naj izpolni njegove ukaze ter ga s drugimi izjavi, da je bil v njegovem imenu izdan ukaz, naj vrne ljudstvu suverenost.

Pozneje so javili, da bo nova vietnamska vlada objavljena jutri. General Nguyen Van Vi je jutraj prejel svojo novo mesto. Izdal je poziv prebivalstvu, naj bo mirno. Sedaj načelnik glavnega štaba general Le Van Ti pa je izjavil, da ne more prepušiti svojega mesta nikomur, če prej ne dobi uradnega naloga od vlade.

Pozneje se je zvedelo, da sta se oba generala sporazumela o delitvi funkcij. General Nguyen Van Vi naj bi izvedel vrhovno poveljstvo nad vojsko, general Le Van Ti pa naj bi ostal načelnik glavnega štaba. O tem sklepu sta obvestila predsednika vlade Diema.

Po raznih vesteh pa je general Van Vi, zadržan kot ujetnik v palači predsednika vlade, kamor je prišel, da Diema obvesti o sporazumu z generalom Van Tjem. Baje so, da ga niso prišli, da postane akt o odstavitvi Bao Daija.

Predstavniki predsedstva vlade je prebral zadetno izjavo v imenu generala V Vi izjavi pravi general Van Vi, da se pridružuje sklepu o odstavitvi cesarja in proglasi republiko.

Guy Mollet o 1. maju

BEograd, 29. — Generalni tajnik socialistične stranke Francije in podpredsednik Socialistične internacionale Guy Mollet je v izjavi radiu Beograd poudaril, da je naloga mednarodnega socializma, da vedno bolj uveljavlja svoje koncepte miru in svojega razvoja. Mollet je izjavil, da je mednarodni socializem uresničil svojo zgodovinsko nalogo, se je moral usmeriti k politični integraciji in progresivnega združevanja. Jugoslavija po Molletovih besedah je predstavljala primer harmonične celote, zgrajene na federalističnih načelih.

Reforma kitajske pisave

PEKING, 30. — Agencija Nova Kitajska javlja, da bo s 1. majem vsi listi in vse publikacije na Kitajskem uveljavile prvih 57 novih črk. Gre za prvo skupino črk od 798, ki se najbolj uporabljajo in jih najlažje razločijo. V prvotni bolji kompliciran obliki omenjenih 57 črk se bo uporabljala samo pri ponatisu klasičnih del.

Počastitev Borisa Kidriča v termojedilnem zavodu v Vintici

BEograd, 30. — Danes so v Beogradu na nuklearni raziskovalni »Boris Kidrič« v Vintici odkrili popise Borisa Kidriča. Slavnosti so se med drugimi udeležili predsednik zvezne skupščine Moša Pijade, podpredsednik zvezne izvršne oblasti Radoljub Colaković, zastopniki mesta Beograd, JLA in drugih.

Cesar Bao Dai odstavljen

Danes bo Diem sestavil novo začasno vlado - Ponoven cesarjev poziv Diemu Dulles se bo prihodnji teden v Parizu razgovorjal s francoskimi predstavniki o krizi

ka vojske. Na koncu pravi cesar, da so vzroki, ki jih Diem navede v brožurki, neprimerni, ker ga poziva, naj izpolni njegove ukaze ter ga s drugimi izjavi, da je bil v njegovem imenu izdan ukaz, naj vrne ljudstvu suverenost.

Pozneje so javili, da bo nova vietnamska vlada objavljena jutri. General Nguyen Van Vi je jutraj prejel svojo novo mesto. Izdal je poziv prebivalstvu, naj bo mirno. Sedaj načelnik glavnega štaba general Le Van Ti pa je izjavil, da ne more prepušiti svojega mesta nikomur, če prej ne dobi uradnega naloga od vlade.

Pozneje se je zvedelo, da sta se oba generala sporazumela o delitvi funkcij. General Nguyen Van Vi naj bi izvedel vrhovno poveljstvo nad vojsko, general Le Van Ti pa naj bi ostal načelnik glavnega štaba. O tem sklepu sta obvestila predsednika vlade Diema.

Po raznih vesteh pa je general Van Vi, zadržan kot ujetnik v palači predsednika vlade, kamor je prišel, da Diema obvesti o sporazumu z generalom Van Tjem. Baje so, da ga niso prišli, da postane akt o odstavitvi Bao Daija.

Predstavniki predsedstva vlade je prebral zadetno izjavo v imenu generala V Vi izjavi pravi general Van Vi, da se pridružuje sklepu o odstavitvi cesarja in proglasi republiko.

Guy Mollet o 1. maju

BEograd, 29. — Generalni tajnik socialistične stranke Francije in podpredsednik Socialistične internacionale Guy Mollet je v izjavi radiu Beograd poudaril, da je naloga mednarodnega socializma, da vedno bolj uveljavlja svoje koncepte miru in svojega razvoja. Mollet je izjavil, da je mednarodni socializem uresničil svojo zgodovinsko nalogo, se je moral usmeriti k politični integraciji in progresivnega združevanja. Jugoslavija po Molletovih besedah je predstavljala primer harmonične celote, zgrajene na federalističnih načelih.

Reforma kitajske pisave

PEKING, 30. — Agencija Nova Kitajska javlja, da bo s 1. majem vsi listi in vse publikacije na Kitajskem uveljavile prvih 57 novih črk. Gre za prvo skupino črk od 798, ki se najbolj uporabljajo in jih najlažje razločijo. V prvotni bolji kompliciran obliki omenjenih 57 črk se bo uporabljala samo pri ponatisu klasičnih del.

Počastitev Borisa Kidriča v termojedilnem zavodu v Vintici

BEograd, 30. — Danes so v Beogradu na nuklearni raziskovalni »Boris Kidrič« v Vintici odkrili popise Borisa Kidriča. Slavnosti so se med drugimi udeležili predsednik zvezne skupščine Moša Pijade, podpredsednik zvezne izvršne oblasti Radoljub Colaković, zastopniki mesta Beograd, JLA in drugih.

Cesar Bao Dai odstavljen

Danes bo Diem sestavil novo začasno vlado - Ponoven cesarjev poziv Diemu Dulles se bo prihodnji teden v Parizu razgovorjal s francoskimi predstavniki o krizi

ka vojske. Na koncu pravi cesar, da so vzroki, ki jih Diem navede v brožurki, neprimerni, ker ga poziva, naj izpolni njegove ukaze ter ga s drugimi izjavi, da je bil v njegovem imenu izdan ukaz, naj vrne ljudstvu suverenost.

Pozneje so javili, da bo nova vietnamska vlada objavljena jutri. General Nguyen Van Vi je jutraj prejel svojo novo mesto. Izdal je poziv prebivalstvu, naj bo mirno. Sedaj načelnik glavnega štaba general Le Van Ti pa je izjavil, da ne more prepušiti svojega mesta nikomur, če prej ne dobi uradnega naloga od vlade.

Pozneje se je zvedelo, da sta se oba generala sporazumela o delitvi funkcij. General Nguyen Van Vi naj bi izvedel vrhovno poveljstvo nad vojsko, general Le Van Ti pa naj bi ostal načelnik glavnega štaba. O tem sklepu sta obvestila predsednika vlade Diema.

Po raznih vesteh pa je general Van Vi, zadržan kot ujetnik v palači predsednika vlade, kamor je prišel, da Diema obvesti o sporazumu z generalom Van Tjem. Baje so, da ga niso prišli, da postane akt o odstavitvi Bao Daija.

Predstavniki predsedstva vlade je prebral zadetno izjavo v imenu generala V Vi izjavi pravi general Van Vi, da se pridružuje sklepu o odstavitvi cesarja in proglasi republiko.

Guy Mollet o 1. maju

BEograd, 29. — Generalni tajnik socialistične stranke Francije in podpredsednik Socialistične internacionale Guy Mollet je v izjavi radiu Beograd poudaril, da je naloga mednarodnega socializma, da vedno bolj uveljavlja svoje koncepte miru in svojega razvoja. Mollet je izjavil, da je mednarodni socializem uresničil svojo zgodovinsko nalogo, se je moral usmeriti k politični integraciji in progresivnega združevanja. Jugoslavija po Molletovih besedah je predstavljala primer harmonične celote, zgrajene na federalističnih načelih.

Reforma kitajske pisave

PEKING, 30. — Agencija Nova Kitajska javlja, da bo s 1. majem vsi listi in vse publikacije na Kitajskem uveljavile prvih 57 novih črk. Gre za prvo skupino črk od 798, ki se najbolj uporabljajo in jih najlažje razločijo. V prvotni bolji kompliciran obliki omenjenih 57 črk se bo uporabljala samo pri ponatisu klasičnih del.

Počastitev Borisa Kidriča v termojedilnem zavodu v Vintici

BEograd, 30. — Danes so v Beogradu na nuklearni raziskovalni »Boris Kidrič« v Vintici odkrili popise Borisa Kidriča. Slavnosti so se med drugimi udeležili predsednik zvezne skupščine Moša Pijade, podpredsednik zvezne izvršne oblasti Radoljub Colaković, zastopniki mesta Beograd, JLA in drugih.

Cesar Bao Dai odstavljen

Danes bo Diem sestavil novo začasno vlado - Ponoven cesarjev poziv Diemu Dulles se bo prihodnji teden v Parizu razgovorjal s francoskimi predstavniki o krizi

ka vojske. Na koncu pravi cesar, da so vzroki, ki jih Diem navede v brožurki, neprimerni, ker ga poziva, naj izpolni njegove ukaze ter ga s drugimi izjavi, da je bil v njegovem imenu izdan ukaz, naj vrne ljudstvu suverenost.

Pozneje so javili, da bo nova vietnamska vlada objavljena jutri. General Nguyen Van Vi je jutraj prejel svojo novo mesto. Izdal je poziv prebivalstvu, naj bo mirno. Sedaj načelnik glavnega štaba general Le Van Ti pa je izjavil, da ne more prepušiti svojega mesta nikomur, če prej ne dobi uradnega naloga od vlade.

Pozneje se je zvedelo, da sta se oba generala sporazumela o delitvi funkcij. General Nguyen Van Vi naj bi izvedel vrhovno poveljstvo nad vojsko, general Le Van Ti pa naj bi ostal načelnik glavnega štaba. O tem sklepu sta obvestila predsednika vlade Diema.

Po raznih vesteh pa je general Van Vi, zadržan kot ujetnik v palači predsednika vlade, kamor je prišel, da Diema obvesti o sporazumu z generalom Van Tjem. Baje so, da ga niso prišli, da postane akt o odstavitvi Bao Daija.

Predstavniki predsedstva vlade je prebral zadetno izjavo v imenu generala V Vi izjavi pravi general Van Vi, da se pridružuje sklepu o odstavitvi cesarja in proglasi republiko.

Guy Mollet o 1. maju

BEograd, 29. — Generalni tajnik socialistične stranke Francije in podpredsednik Socialistične internacionale Guy Mollet je v izjavi radiu Beograd poudaril, da je naloga mednarodnega socializma, da vedno bolj uveljavlja svoje koncepte miru in svojega razvoja. Mollet je izjavil, da je mednarodni socializem uresničil svojo zgodovinsko nalogo, se je moral usmeriti k politični integraciji in progresivnega združevanja. Jugoslavija po Molletovih besedah je predstavljala primer harmonične celote, zgrajene na federalističnih načelih.

Reforma kitajske pisave

PEKING, 30. — Agencija Nova Kitajska javlja, da bo s 1. majem vsi listi in vse publikacije na Kitajskem uveljavile prvih 57 novih črk. Gre za prvo skupino črk od 798, ki se najbolj uporabljajo in jih najlažje razločijo. V prvotni bolji kompliciran obliki omenjenih 57 črk se bo uporabljala samo pri ponatisu klasičnih del.

Počastitev Borisa Kidriča v termojedilnem zavodu v Vintici

BEograd, 30. — Danes so v Beogradu na nuklearni raziskovalni »Boris Kidrič« v Vintici odkrili popise Borisa Kidriča. Slavnosti so se med drugimi udeležili predsednik zvezne skupščine Moša Pijade, podpredsednik zvezne izvršne oblasti Radoljub Colaković, zastopniki mesta Beograd, JLA in drugih.

Cesar Bao Dai odstavljen

Danes bo Diem sestavil novo začasno vlado - Ponoven cesarjev poziv Diemu Dulles se bo prihodnji teden v Parizu razgovorjal s francoskimi predstavniki o krizi

ka vojske. Na koncu pravi cesar, da so vzroki, ki jih Diem navede v brožurki, neprimerni, ker ga poziva, naj izpolni njegove ukaze ter ga s drugimi izjavi, da je bil v njegovem imenu izdan ukaz, naj vrne ljudstvu suverenost.

Pozneje so javili, da bo nova vietnamska vlada objavljena jutri. General Nguyen Van Vi je jutraj prejel svojo novo mesto. Izdal je poziv prebivalstvu, naj bo mirno. Sedaj načelnik glavnega štaba general Le Van Ti pa je izjavil, da ne more prepušiti svojega mesta nikomur, če prej ne dobi uradnega naloga od vlade.

Pozneje se je zvedelo, da sta se oba generala sporazumela o delitvi funkcij. General Nguyen Van Vi naj bi izvedel vrhovno poveljstvo nad vojsko, general Le Van Ti pa naj bi ostal načelnik glavnega štaba. O tem sklepu sta obvestila predsednika vlade Diema.

Po raznih vesteh pa je general Van Vi, zadržan kot ujetnik v palači predsednika vlade, kamor je prišel, da Diema obvesti o sporazumu z generalom Van Tjem. Baje so, da ga niso prišli, da postane akt o odstavitvi Bao Daija.

Predstavniki predsedstva vlade je prebral zadetno izjavo v imenu generala V Vi izjavi pravi general Van Vi, da se pridružuje sklepu o odstavitvi cesarja in proglasi republiko.

Guy Mollet o 1. maju

BEograd, 29. — Generalni tajnik socialistične stranke Francije in podpredsednik Socialistične internacionale Guy Mollet je v izjavi radiu Beograd poudaril, da je naloga mednarodnega socializma, da vedno bolj uveljavlja svoje koncepte miru in svojega razvoja. Mollet je izjavil, da je mednarodni socializem uresničil svojo zgodovinsko nalogo, se je moral usmeriti k politični integraciji in progresivnega združevanja. Jugoslavija po Molletovih besedah je predstavljala primer harmonične celote, zgrajene na federalističnih načelih.

Reforma kitajske pisave

PEKING, 30. — Agencija Nova Kitajska javlja, da bo s 1. majem vsi listi in vse publikacije na Kitajskem uveljavile prvih 57 novih črk. Gre za prvo skupino črk od 798, ki se najbolj uporabljajo in jih najlažje razločijo. V prvotni bolji kompliciran obliki omenjenih 57 črk se bo uporabljala samo pri ponatisu klasičnih del.

Počastitev Borisa Kidriča v termojedilnem zavodu v Vintici

BEograd, 30. — Danes so v Beogradu na nuklearni raziskovalni »Boris Kidrič« v Vintici odkrili popise Borisa Kidriča. Slavnosti so se med drugimi udeležili predsednik zvezne skupščine Moša Pijade, podpredsednik zvezne izvršne oblasti Radoljub Colaković, zastopniki mesta Beograd, JLA in drugih.

Cesar Bao Dai odstavljen

Danes bo Diem sestavil novo začasno vlado - Ponoven cesarjev poziv Diemu Dulles se bo prihodnji teden v Parizu razgovorjal s francoskimi predstavniki o krizi

ka vojske. Na koncu pravi cesar, da so vzroki, ki jih Diem navede v brožurki, neprimerni, ker ga poziva, naj izpolni njegove ukaze ter ga s drugimi izjavi, da je bil v njegovem imenu izdan ukaz, naj vrne ljudstvu suverenost.

Pozneje so javili, da bo nova vietnamska vlada objavljena jutri. General Nguyen Van Vi je jutraj prejel svojo novo mesto. Izdal je poziv prebivalstvu, naj bo mirno. Sedaj načelnik glavnega štaba general Le Van Ti pa je izjavil, da ne more prepušiti svojega mesta nikomur, če prej ne dobi uradnega naloga od vlade.

Pozneje se je zvedelo, da sta se oba generala sporazumela o delitvi funkcij. General Nguyen Van Vi naj bi izvedel vrhovno poveljstvo nad vojsko, general Le Van Ti pa naj bi ostal načelnik glavnega štaba. O tem sklepu sta obvestila predsednika vlade Diema.

Po raznih vesteh pa je general Van Vi, zadržan kot ujetnik v palači predsednika vlade, kamor je prišel, da Diema obvesti o sporazumu z generalom Van Tjem. Baje so, da ga niso prišli, da postane akt o odstavitvi Bao Daija.

Predstavniki predsedstva vlade je prebral zadetno izjavo v imenu generala V Vi izjavi pravi general Van Vi, da se pridružuje sklepu o odstavitvi cesarja in proglasi republiko.

Guy Mollet o 1. maju

BEograd, 29. — Generalni tajnik socialistične stranke Francije in podpredsednik Socialistične internacionale Guy Mollet je v izjavi radiu Beograd poudaril, da je naloga mednarodnega socializma, da vedno bolj uveljavlja svoje koncepte miru in svojega razvoja. Mollet je izjavil, da je mednarodni socializem uresničil svojo zgodovinsko nalogo, se je moral usmeriti k politični integraciji in progresivnega združevanja. Jugoslavija po Molletovih besedah je predstavljala primer harmonične celote, zgrajene na federalističnih načelih.

Reforma kitajske pisave

PEKING, 30. — Agencija Nova Kitajska javlja, da bo s 1. majem vsi listi in vse publikacije na Kitajskem uveljavile prvih 57 novih črk. Gre za prvo skupino črk od 798, ki se najbolj uporabljajo in jih najlažje razločijo. V prvotni bolji kompliciran obliki omenjenih 57 črk se bo uporabljala samo pri ponatisu klasičnih del.

Počastitev Borisa Kidriča v termojedilnem zavodu v Vintici

BEograd, 30. — Danes so v Beogradu na nuklearni raziskovalni »Boris Kidrič« v Vintici odkrili popise Borisa Kidriča. Slavnosti so se med drugimi udeležili predsednik zvezne skupščine Moša Pijade, podpredsednik zvezne izvršne oblasti Radoljub Colaković, zastopniki mesta Beograd, JLA in drugih.

Cesar Bao Dai odstavljen

Danes bo Diem sestavil novo začasno vlado - Ponoven cesarjev poziv Diemu Dulles se bo prihodnji teden v Parizu razgovorjal s francoskimi predstavniki o krizi

ka vojske. Na koncu pravi cesar, da so vzroki, ki jih Diem navede v brožurki, neprimerni, ker ga poziva, naj izpolni njegove ukaze ter ga s drugimi izjavi, da je bil v njegovem imenu izdan ukaz, naj vrne ljudstvu suverenost.

Pozneje so javili, da bo nova vietnamska vlada objavljena jutri. General Nguyen Van Vi je jutraj prejel svojo novo mesto. Izdal je poziv prebivalstvu, naj bo mirno. Sedaj načelnik glavnega štaba general Le Van Ti pa je izjavil, da ne more prepušiti svojega mesta nikomur, če prej ne dobi uradnega naloga od vlade.

Pozneje se je zvedelo, da sta se oba generala sporazumela o delitvi funkcij. General Nguyen Van Vi naj bi izvedel vrhovno poveljstvo nad vojsko, general Le Van Ti pa naj bi ostal načelnik glavnega štaba. O tem sklepu sta obvestila predsednika vlade Diema.

Po raznih vesteh pa je general Van Vi, zadržan kot ujetnik v palači predsednika vlade, kamor je prišel, da Diema obvesti o sporazumu z generalom Van Tjem. Baje so, da ga niso prišli, da postane akt o odstavitvi Bao Daija.

Predstavniki predsedstva vlade je prebral zadetno izjavo v imenu generala V Vi izjavi pravi general Van Vi, da se pridružuje sklepu o odstavitvi cesarja in proglasi republiko.

Guy Mollet o 1. maju

BEograd, 29. — Generalni tajnik socialistične stranke Francije in podpredsednik Socialistične internacionale Guy Mollet je v izjavi radiu Beograd poudaril, da je naloga mednarodnega socializma, da vedno bolj uveljavlja svoje koncepte miru in svojega razvoja. Mollet je izjavil, da je mednarodni socializem uresničil svojo zgodovinsko nalogo, se je moral usmeriti k politični integraciji in progresivnega združevanja. Jugoslavija po Molletovih besedah je predstavljala primer harmonične celote, zgrajene na federalističnih načelih.

Reforma kitajske pisave

PEKING, 30. — Agencija Nova Kitajska javlja, da bo s 1. majem vsi listi in vse publikacije na Kitajskem uveljavile prvih 57 novih črk. Gre za prvo skupino črk od 798, ki se najbolj uporabljajo in jih najlažje razločijo. V prvotni bolji kompliciran obliki omenjenih 57 črk se bo uporabljala samo pri ponatisu klasičnih del.

Počastitev Borisa Kidriča v termojedilnem zavodu v Vintici

BEograd, 30. — Danes so v Beogradu na nuklearni raziskovalni »Boris Kidrič« v Vintici odkrili popise Borisa Kidriča. Slavnosti so se med drugimi udeležili predsednik zvezne skupščine Moša Pijade, podpredsednik zvezne izvršne oblasti Radoljub Colaković, zastopniki mesta Beograd, JLA in drugih.

Cesar Bao Dai odstavljen

Danes bo Diem sestavil novo začasno vlado - Ponoven cesarjev poziv Diemu Dulles se bo prihodnji teden v Parizu razgovorjal s francoskimi predstavniki o krizi

ka vojske. Na koncu pravi cesar, da so vzroki, ki jih Diem navede v brožurki, neprimerni, ker ga poziva, naj izpolni njegove ukaze ter ga s drugimi izjavi, da je bil v njegovem imenu izdan ukaz, naj vrne ljudstvu suverenost.

Pozneje so javili, da bo nova vietnamska vlada objavljena jutri. General Nguyen Van Vi je jutraj prejel svojo novo mesto. Izdal je poziv prebivalstvu, naj bo mirno. Sedaj načelnik glavnega štaba general Le Van Ti pa je izjavil, da ne more prepušiti svojega mesta nikomur, če prej ne dobi uradnega naloga od vlade.

Pozneje se je zvedelo, da sta se oba generala sporazumela o delitvi funkcij. General Nguyen Van Vi naj bi izvedel vrhovno poveljstvo nad vojsko, general Le Van Ti pa naj bi ostal načelnik glavnega štaba. O tem sklepu sta obvestila predsednika vlade Diema.

Po raznih vesteh pa je general Van Vi, zadržan kot ujetnik v palači predsednika vlade, kamor je prišel, da Diema obvesti o sporazumu z generalom Van Tjem. Baje so, da ga niso prišli, da postane akt o odstavitvi Bao Daija.

Predstavniki predsedstva vlade je prebral zadetno izjavo v imenu generala V Vi izjavi pravi general Van Vi, da se pridružuje sklepu o odstavitvi cesarja in proglasi republiko.

Guy Mollet o 1. maju

BEograd, 29. — Generalni tajnik socialistične stranke Francije in podpredsednik Socialistične internacionale Guy Mollet je v izjavi radiu Beograd poudaril, da je naloga mednarodnega socializma, da vedno bolj uveljavlja svoje koncepte miru in svojega razvoja. Mollet je izjavil, da je mednarodni socializem uresničil svojo zgodovinsko nalogo, se je moral usmeriti k politični integraciji in progresivnega združevanja. Jugoslavija po Molletovih besedah je predstavljala primer harmonične celote, zgrajene na federalističnih načelih.

Reforma kitajske pisave

PEKING, 30. — Agencija Nova Kitajska javlja, da bo s 1. majem vsi listi in vse publikacije na Kitajskem uveljavile prvih 57 novih črk. Gre za prvo skupino črk od 798, ki se najbolj uporabljajo in jih najlažje razločijo. V prvotni bolji kompliciran obliki omenjenih 57 črk se bo uporabljala samo pri ponatisu klasičnih del.

Počastitev Borisa Kidriča v termojedilnem zavodu v Vintici

BEograd, 30. — Danes so v Beogradu na nuklearni raziskovalni »Boris Kidrič« v Vintici odkrili popise Borisa Kidriča. Slavnosti so se med drugimi udeležili predsednik zvezne skupščine Moša Pijade, podpredsednik zvezne izvršne oblasti Radoljub Colaković, zastopniki mesta Beograd, JLA in drugih.

Cesar Bao Dai odstavljen

Danes bo Diem sestavil novo začasno vlado - Ponoven cesarjev poziv Diemu Dulles se bo prihodnji teden v Parizu razgovorjal s francoskimi predstavniki o krizi

ka vojske. Na koncu pravi cesar, da so vzroki, ki jih Di

Prvi maj danes

Odkar je francoska revolucija zapela na svoj prapor revolucionarno geslo svoboda, enakosti, bratstva, je minilo že več kot polstotletje. To je sicer relativno dolgo razdobje, hkrati pa zelo kratko, če ga primerjamo s prejšnjimi zgodovinskimi razdobji, v katerih se je v evropskih pogojih in drugačnih okoliščinah odvijal enak boj za svobodo, enakost in mir med ljudmi in narodo, boj za napredek, za doseganje človeka in njegovega rodu.

OB DESETI OBLETNICI ZMAGE NAD NACIFASHIZMOM

SPOMNIMO se naših padlih



IVAN RUPEŠ
rojen na Proseku 24. 12. 1924
padel 17. 9. 1944 na Hvaru



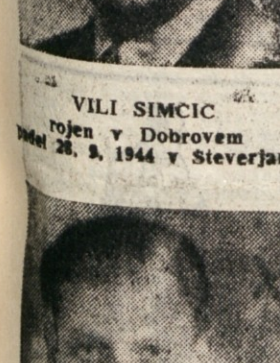
STANKO GRAHOR
rojen v Spod. Bitnjah 21.3.1927
padel 4. 1. 1945 v Hinjah



VILI SIMČIČ
rojen v Dobrovem
padel 28. 8. 1944 v Steverjanu



MARIJAN SKERLAVAJ
rojen v Trstu 13. 8. 1925
umrl 25. 1. 1945 v Matheusnu



JORDAN RABAR
rojen v Trstu 5. 12. 1923
padel 24. 11. 1944 (Novigrad)



RADO SIMČIČ
rojen v Dobrovem 11. 9. 1921
umrl v Rizinu



FEDERICO SBISA
rojen v Trstu 27. 11. 1928
padel 17. 9. 1944



MILKO SEDMAK
rojen v Sv. Križu 2. 6. 1927
padel 20. 1. 1945 na Proseku



RUDOLF LAZAR
rojen v V. Repnu 29. 2. 1924
padel 27.9.1943 pri Repentabru



ALOJZ KORORAVEC
rojen v Trstu 10. 3. 1910
padel 15.8.1944 pri Samatorici



ROZA LEGISA
rojena v Prečniku 7. 2. 1922
umrla julija 1944 v Rizinu



MARCEL HROVATIN
rojen v Radbi 18. 12. 1908
padel 23. 8. 1944 pri Kastelcu

OD CHIKAŠKIH STRELOV DO OSVOBODITVE V MAJU 1945

Prvi maj je bil vedno praznik borbe delovnega človeka za resnično svobodo

Prvi maj, praznik delavcev in vsega delovnega ljudstva, se je rodil iz borbe delavskega razreda proti njegovim izkoriščevalcem — kapitalistom, iz krvi, ki jo je 4. maja 1886 preli čikaški proletarijat v borbi za svoje pravice.

Bilo je 1. maja 1886. Čikaški kovinarji so zaradi nezgodnega pritiska delodajalcev razreda začeli stavkati, da bi se odpravili od delovnih mest. Demonstracije so se razširile na osemurni delovni dan. Za delodajalski razred je to predstavljalo nesprejemljivo zahtevo, ker so bili pač vajeni, da so dotlej delovali po 12 in tudi 14 ur dnevno.

Dne 3. maja je eden delavskih voditeljev, Spies, organiziral veliko delavsko zborovanje v znak protesta proti omejitvi delovnega dne. Policijska zborovanja napadla streljala in pri tem ubila štiri delavce. Naslednjega dne so se delavci spet zbrali, da bi to krvavo početje obsodili. Toda buržoazija, ki ne prenaša, da bi ji kdo sodil, je temu zborovanju nasprotovala. Naslednje jutro je bilo razpelo Lloydovih kurjacev padle na tržških ulicah prve delavske žrtve. Ljudski šod se je vršil v gledališču Rossetti. Udeležila se ga je ogromna množica delavcev, ki so bili zaradi buržoaznih pogodb, ki so jih hoteli prisiljati na tržski zahtevam po izboljšanju njihovih težkih pogojev, dali so od njih zahtevali, kar so le največje mogli.

Leta 1917 je proslava 1. maja potekala v znamenju delavskih demonstracij proti vojni. Vsi govorniki so podarjali kakšni katastrofi hiti človeštvo naproti. Vendar so bile, žal, tačas delavske množice v Evropi preslabot-

Pod OGNJENIM LOKOM

Odlomek iz še neobjavljenega romana hrvaškega pisatelja Ante Kesića

»V parku na Kongresnem trgu sem srečala svojega znanca, visokošola Gorazda. Vi ne veste, kje je ta park? V Ljubljani je, Ljubljana pa je v Sloveniji. Morda poznate moje mesto, mojemu domovino po slikarju Jakopiču. Sedaj bi pa hotela, da bi ga spoznali tudi po tem, s čimer je tudi mene seznanil Gorazd...«

»Jaz sem tega dne... Pozneje vam bom povedala, kako sem zvedela, da je bil to prvi maj... Da... Jaz sem se tega dne, ki me je vso zafel s svojim soncem, ustavila pred nekim vodometom, iz katerega se je uspenjal curek vode, ki je bil tenak in slaboten, kot kitiča mlade deklice v vetru. Sklonila sem se nad curek, v katerem so se prepletali sončni žarki kot zlati prameni las, v katerih se izgubijo prsti, in dolgo, dolgo čakala, da brizgane nekam v višino in da se nato nad menoj upogne v velik oržarjen lok.

V tem je prišel Gorazd in mi rekel:

»Danes zvečer ob osmih bodi pri peti svetilki od tromostovja navzdol in gledaj v reko.«

»Nisem ga vprašala čemu. To bi moglo mladeniča, ki doloca razdalje po uličnih svetilkah, užaliti. In spomnila sem se, da me je bil on še enkrat pozval, naj pridem v naš veliki, naš največji park. Na ono stezo, na kateri bodo vtišnjene v snegu le ene stopinje. Jaz sem prišla in deklica, ki me je pričakala, mi je dala ovaj in reko:

»To je za ljudi iz tvoje ulice...«

»Mnogo pred osmo uro sem začela šteti svetilke. Večkrat sem morala začeti znova, kajti mnoga obrežovanja so me motila:

»Signorina... Bella signorina!«

»Med temi so bili tudi taki, ki so te besede izgovarjali z nekoč prošnjem... Niso razumeli, da me za njih ne moremo biti lepe.«

»Gorazdova peta svetilka je metala svoj sij v razpletene kite neke vrbe. Jaz sem se zavila v njene strmežljive spuščene kite, in moj pogled je plul s tokom reke. Naši dedje so jo imenovali Ljubljanka. Vrba mi je s svojim obiljem pomagala dojeti pomen imena te vode: reka, ki poljublja naše mesto.«

»V to vnašanje sebe v novi smisel stvari in pojavo me je še globlje zanesla reka, ki je z grizka za stari gradom brizgala v nebo in ogenj besed: »Živel prvi maj!«

»Tedaj sem žele doživeti ono, česar nisem dočakala tistega popoldne pri onem curku vode v vodometu. Nad menoj se je razprlil vseobsegajoč ognjen lok. Gledala sem ga kot čudežen skok v višino onih, katerim ni mogel nihče ničesar vnaprej določiti. V tem ko je v nebo vzklesala mavrica raketa gorela kot slavolok, pod katerim mora nekdo iti, je tam gori ob neki zarezal zrak niz strelcev. Skozi večje vrste vrbe je silenilo neko sikanje z nemirno slutnjo. Komaj da sem odstopila svoj pogled od tega začaranega mavričnega prstana in ga ubogljivo usmerila tja, kamor je hotel Gorazd.

... Zdi se mi, da sem morala odpreti oči tako, kot odpre lokusanj svoj svet v noči, da bi mogel vanj vpluti nes blek, ki se je razgorel pred menoj. Užgano in prestrašeno temo je razselal neskončen niz plamenčastih zvezd, ki so se dve leti želele edinele v naših arcih. Pred njimi je lebel naš simbol, naša moč, planeta planeta s tremi pravi... S tremi nerazdružljivimi glavami. Kdo od nas ni v tem trenutku, ko je videl vse to, občutil, da je tudi on sam neuničljiva gora, v imenu katere je zgrajena njena večnost.

»In z ognjeno strelco zastav je brzela reka bolj naglo kot bi ji mogla zamisliti, da more. Golovo je tako s svojimi brzino reševala pred strelci, reče in bele svetilke. Jaz sem nepremično in z odprtimi očmi vpeljala ta prizor slava in ko je ta svetloben upor nasledil raven moje vrbe, je zastava v vrtinčastem loku nasledila pred menoj na mali pot. Tu je nemirno trepetala v svojih ognjenih barvah. Tako sama... bila je brez moči.

»Pogledala sem v globino korita naše reke in nihte bi me ne mogel preprečiti, da nisem videla, kako so se drobne vrste vrbe kot zeleni prsti spuščile nižje, da bi se dotaknile zastave in jo potisnile med one, ki so neprestano vrela z neba. Da bi prehitela vrbo, sem se pogrnala v globino po tesnih železnih lestvicah. Na gladkih obrušeni kamenčkih proda se je nemirno zibala osvetljena ladica, kot bi jo kakšna prišla pome. Stegnila sem roko, da bi jo takoj potisnila v tok, kajti svetle ladice morajo pluti. In vendarle sem se za hip ustavila in za trenutek preprečila plovbo. Nisem se mogla odtrgati, da bi si je ne ogledala vse, da bi si je ne vtisnila vase za večno z željo, da bi plula dalje v moji domišljiji. V najlepše pristane, kakršne bi za njo zgradila na obalah neslušnih, notranjih lepot.

»S svojimi v objem razširjenimi rokami sem izmerala njeno dolžino. Na premcu, dvignjenem kot čelo, je žarela zvezda s prvo črko besede, ki se piše samo s krju. In ko sem v svoji resničnosti postavila nanjo Gorazda za krmarja, sem jo potisnila v tok reke z željo, naj se ona preda vsem brzicam vseh naših voda in naj srca naših ljudi postanejo v njen varen pristan.

Danes vem, da se nisem povzpela nazaj na cesto nad reko po oni železni lestvici, ampak po enem kraku ene ognjene mavrice. Spremljala sem svoj čelo in nosila pred njim in pred vsemi drugimi čolni ta plamenčast slavlolok, tako da so ti čolni, na katerih so žarele zvezde in plamele zastave s črkami svobode, tega večera vedno znova pluli pod lokom zmage.

S tromostovja in z robov zidanega korita reke so se usuli na ladico strelci. Ne! To so bili kraki strahu, potisnjeni skozi drobne železne cevi. Ena izmed črnih strah, morda celo ona, ki me je malo prej vabila z besedami, podobnimi globljiemu gruljenju, ki so se izgubile že v usnešni školki, je prestrašeno kriknila:

— Ogenj! Upor!

»V tem našem Prvem maju sem doživela ono, česar ne bi niti čel, ki se dviga iznad vsega dogajanja, mogel potopiti v svojem breznu pozabljenja. In ko sem se v oddaljeni periferijski ulici začela, da bi od radosti nekoga objela, sem se najprej začudila, da ni bilo nikogar.

»Sama? sem vprašala samo sebe.

»Sama? Mi je odgovoril mrak iz zasede policijske ure.«

»In v trenutku sem se spomnila, da stanuje tu nekeje Gorazd. Stečem k njemu! V tem sem pozabila na vse in lebdela na velikem ognjemitu, ki je razžarel nebo in ko sem prispela pred Gorazdovo okno, sem se, še preden sem potrkala, vprašala:

»Ali ne bomo oslepeli, ko bom prinesla v njegovo sobico vso ono svetlobo?«

»Okno se ni odprlo. Ni se odprlo. Toda jaz sem morala rešiti poezijo nocojšnjega upora. Zdrvela sem spet proti reki. Hotela sem dohiti svojo ladico. Na njej sem hotela odpluti k onim, za katere sem slislila, da se že dolga časa bore. K nim, katerim moje zašušeno mesto pošilja podzavestno in naročilo:

— Mi smo eno!

Podkovniki topov patrle se zadere:

— Stoj! Streljam!

In še enkrat:

— Stoj! Streljam!

Toda jaz sem morala rešiti vso poezijo nocojšnjega upora!

— Stoj! Streljam!

Rešiti, rešiti...

— Drži! Jol!

Rešiti...

In znašla sem se pred istimi mučili, ki so prvič sikala:

— Confessa, confessa!

nato pa:

— Gesteh, gesteh!

»Na svoji ladici, v teh razkanih nočeh sem uplula globoko, globoko vase. V molk.«



Prvomajska povorka leta 1902 v Trstu.

Proti ofenzivi delodajalcev je nujna enotnost delavstva

Ladjedelnice CRDA so bile preizkusni kamen in le borbenosti delavstva se je treba zahvaliti, da delodajalci niso želi večjega uspeha

Prvi maj ni le dan praznovanja, marveč je dan, ko delavci prestopajo svoje sile, napravijo obracun preteklih bojev, uspehov in neuspehov, ugotovijo trenutno stanje in delajo načrte za bodočnost.

Merilo za položaj delavstva so vedno velike tovarne, kjer se zbira najbolj borben proletarijat, ki je zaradi velikih stavev laže kljubuje delodajalcem. V Trstu je konkretno stržen in steber in delavstva je pokazalo močan odpor, hkrati pa se je pokazala tudi enotnost sindikalnih vodstev, ki se niso zedinila niti glede skupnega nastopa v vseh staveh.

Za zadnje ukrepe ravnateljstva CRDA pa je bilo posebno značilno, da so jih izdala brez poprejšnjega posvetovanja s tovarniškimi odbori in sindikati ter da so pomenili pravi diktat. S tem so hoteli zastrašiti delavce in jim pokazati, da so v tovarnah popolni gospodari. To jim ni uspelo, kaže pa kako narašča njihova predznost. Napad je veljal predvsem tovarniškemu odboru, ki so delodajalce najbolj napotili, in delno jim je uspel, saj so zopet okrnili pravice teh odborov. Ladjedelnice so torej bile preizkusni kamen in le

PRVI MAJ LETA 1945



Pred desetimi leti je bil tržaški prvi maj zares nekaj velikega. Tržaško delovno ljudstvo ga je sicer praznovalo s puško v roki, vendar pa z neverjetnim navdušenjem, kajti po dolgi letih fašističnega terorja je človek ponovno zadihal svobodno... (Na sliki borci neke enote »Delavske enotnosti« ki so skupno z jugoslovansko armado osvoboditeljico rušili zadnje nacistične postojanke)

Mladina in 1. maj

Prvi maj, praznik delovnega ljudstva, je tudi praznik mladine, ki se bori za izboljšanje svojega položaja v družbi in javnem življenju. Mnogo je problemov, ki jih mladina dnevno srečuje in ki jih mora na razne načine reševati. Čeprav tangle mladino različnega družbenega sestava različni problemi. Tako se delavska mladina bori n. pr. za kvalifikacijo in izboljšanje delovnih pogojev, kmetijska mladina za svoje specifične probleme, kot se bori dijaška in študentska mladina za izboljšanje na šolskem področju.

Ko govorimo o tržaški mladini, moramo predvsem ugotoviti, da se z emigracijo, ki jo danes tako propagirajo, ne more rešiti vprašanje naše mladine, kot se ga ne more rešiti s tem, da se ji nudi časovno zapostavitve pri kakšnih splošnih delih. Vprašanje naše delovne mladine je treba začeti reševati s tem, da se ji omogoči pouk, ki je potreben, da se izuči v določenem poklicu in da se jo nato dostojno zaposli v produktivni. Naše ladjedelnice, Arzenal, Tovarna strojev in vsa industrijska podjetja in splošno, bi morala poskrbeti za dotok novih, mladih moči v tovarne, kajti v nasprotnem primeru, če se bo ohranila dosedanja praksa, bo naša industrija v najkrajšem času okrnjena zaradi pomanjkanja specializirane delovne sile.

Kmetijski mladini bi bilo treba omogočiti, da se kulturno dvigne, da se seznani z modernimi pridobitvami na kmetijskem področju in postopoma preusmeri zastarel način obdelovanja zemlje na novejši, tehnično izpopolnjen - pogoje. Zato je treba kmetijski mladini nuditi predvsem znanje, ki ga bo mladina črpala na raznih tečajih in v kmetijskih šolah, ki jih pri nas še nimamo.

Končno naj omenimo še šolsko mladino, ki ji je treba nuditi možnosti in pogoje, da lahko z uspehom dokonča svoje študije. Treba je znižati šolske takse, uvesti študentskega za revne in nadarjene dijakke in jim nato omogočiti, da lahko nemoteno nadaljujejo s študijem. V tej zvezi je treba tudi poudariti nujnost temeljite reforme šolskih učnih načrtov, ki so zastareli in ne odgovarjajo zahtevam današnjega položaja.

Mnogo je še problemov, s katerimi se bori naša mladina. Toda problemi se ne bodo nikoli sami rešili, če ne bomo predvsem mladino storila vse, kar je v njeni moči, da se ti problemi rešijo ali vsaj začnejo reševati. Mladina je v tem in preteklem letu mnogo storila, saj je bila prav takrat močno občutena borba brezposelnih mladincev, ki so s svojimi protesti in zahtevami sicer razgibali tudi najvišje oblasti, čeprav niso dosegli kdor ve kakšnih uspehov. Za neuspehe pa so bile mnogokrat kriva vodstva raznih političnih strank, ki so iniciative in akcije mladine večkrat zavirali, če ne celo onemogočili.

Zato je nujno, da se mladina združi v enotno fronto, ne glede na politično pripadnost - posameznikov, kajti le v enotnosti in skupnih nastopih je moč in pogoj za uspešen zaključek borbe. Prav zaradi tega naj bodo vsi naši napori usmerjeni k temu cilju, ki je cilj vse demokratične mladine.

Poleg splošnih problemov, ki družijo vso mladino ne glede na narodnost, pa imajo slovenska mladina še svoje posebne naloge. Naša mladina se mora boriti za obstoj svoje šole, mora delovati v raznih kulturno-pedagoških organizacijah, krepi mora svojo narodnostno zavest, da bo kos vsem težavam, s katerimi se Slovenci borimo na tem področju. Toda iskati in sprejeti mora zavezništvo s postojnimi, antifasističnimi in demokratičnimi mladimi Italijani, ki razumejo naše težave in nam skušajo pomagati.

Enotna in bratska mladinska fronta bo lahko rešila probleme socialnega, gospodarskega in nacionalnega značaja, ki danes tarejo našo mladino. Zato širimo idejo enotnosti, idejo bratstva, da se bo ta misel čimprej uresničila in postala stvarnost, katero bodo morali neprijatelji mladine nujno upoštevati.



Dijaki Slovenske klasične gimnazije, ki so nastopili v veseligradiškem orkestru

ŠOLSKO LETO NA SREDNJIH ŠOLAH V LUČI ŠTEVILK

174 dni šolskega pouka premalo za uspešno šolanje mladine

Razlika med prostimi in šolskimi dnevi je prevelika - Pouk bi bilo treba podaljšati vsaj do 15. junija, kot je to že nekoč bilo

Ali ste se vprašali koliko časa pravzaprav traja šolsko leto na srednjih šolah? Po vsej verjetnosti ne, sicer bi starši bolj upoštevali trud in poštrevnost, ki ga dijak mora vložiti v svoje delo, čeprav ne doseže vedno določenega uspeha, ker prav to je vzrok prekratkega šolskega leta.

Gre le za nekaj preprostih računov, podobni tistim, ki jih dobimo na zadnjih straneh humorističnih listov in tednikov z oznako »bistre glave«.

Pa pričnimo od začetka, da bo potem vsem jasno v koliko časa mora dijak predelati obširno snov učnega načrta.

Šolski pouk se začne 11. oktobra in se zaključuje 31. maja. Na videz je to zelo dolga doba skoraj osmih mesecev. Če pa sedaj začnemo z našimi preprostimi računi in štejemo vse dneve nam pride lepa številka 233 dni. Pa ni še konec, sedaj oštejmo vse nedelje, ki jih je 33 in dobimo okroglo številko 200 dni. Če pa oštejemo še 26 dni raznih praznikov in državnih praznikov nam ostane 174 dni.

Torej traja šolsko leto 174 dni. (Pri tem niso upoštevane razne stavke, priložnostni prazniki itd.) Postavimo, da ima dijak vsak dan 5 šolskih ur pouka; torej v celotnem šolskem letu 870; predmetov je 10, zato bi bila povprečna številka 87 ur za vsak predmet. Seveda to ne pride, v poštev, ker je matematiki ali latinščini posvečenih neposredno več ur kot zemljepis in zgodovini.

Torej to so tisti preprosti računi, ki bi jih morali vsi študenti in študentke imeti na pameti. Tudi vsi študenti in študentke imajo preveč dela in v enem popoldnevu ne utegnejo vsega narediti za naslednji dan, zato so primorani napisati domačo nalogo v šoli. Torej, kar je bilo v začetku potreba, postane potem navada. Tudi če utegne napisati vse naloge doma, ne bo tega napravil pred pričetkom pouka v naglici napisal domačo nalogo. Na tak način postaja tudi najbolj marljiv dijak polagoma malomaren.

Je pač tako, potem pa se starši pritožujejo, da so njihovi sinovi preleni in da nič ne delajo. Posebno se to opazi ob zaključkih tromesečja, ko prinese dijak domov svoje sprečevalo.

Rekli boste, da dajem potuho študentom. Toda če dobro premislimo, bomo ugotovili, da izhaja večkrat dijakov neuspeh prav iz dejstva, da je šolsko leto prekratko in

da je zaradi tega veliko dela. Seveda moramo potem upoštevati še pouka proste dneve, v katerih dijak, namesto da bi nadoknadil izgubljen čas,raje misli, ki je vrljio lep film ali kje je športno tekmovalje.

V drugih državah kot n. pr. v Avstriji in Jugoslaviji je šolsko leto neprimerljivo daljše, prostih dni je veliko manj kot pri nas, pouk pa traja tudi sedem ali osem ur dnevno, zato so tudi uspehi boljši.

Se pred dvema letoma je šolsko leto trajalo do 15. junija, potem pa je stopil v veljavo odlok, da je 31. maja konec šole.

Trditev, da učenje ni moglo v toplih poletnih dneh, je pravilna, toda v juniju ni še take vročine, ki bi povzročala utoplost možganov, zato ne bi nikomur škodilo, če manj pa dijakom, če bi v civilizirani Italiji uvedli daljše šolsko leto, tako kot je to v veljavi v drugih državah. Tako bi imeli profesorji dovolj časa za predelavo celotne snovi po učnem načrtu in tudi dijaki ne bi bili preobremenjeni z delom.

Razlika med 174 dnevi šole in 211 prostimi dnevi je prevelika.

Louis Abram

KAKO NASTAJAJO JUNAKI RISANEGA FILMA

Naši oživljeni prijatelji

Obiskovalci kinematografv - stari in mladi - gotovo poznajo junake tako imenovanih risanih filmov: Miško Mickey, Gosaka Donald, Snelgulčico in sedem škrtov, Guiverja, Ostržika in druge. Vsi ti junaki so povsem pravilni, njih vloge pa niso zaigrali ljudje, oziroma živali, pač pa jih je oživila roka umetnika - slikarja, in jih pričarala na filmski trak: narisani so. Čudno! Snelgulčica, ki ostali govorijo in se gibljejo, igrajo in pojo kakor živi igralci. Kako to?

No, takšna je ta stvar! Vsek trenutek, ki ga vidite v risanem filmu je poseben naris. Ko na primer junak te vrstnega filma pleska, je toba vsako zaporedno spremembo njegovih kretni, njegovega položaja posebej narisati. Za film Snelgulčica so uporabili nič manj ko 250.000 risb. Okoli 570 risarjev je delalo slike več ko dve leti. Vsi ti junaki so povsem pravilni, njih vloge pa niso zaigrali ljudje, oziroma živali, pač pa jih je oživila roka umetnika - slikarja, in jih pričarala na filmski trak: narisani so. Čudno! Snelgulčica, ki ostali govorijo in se gibljejo, igrajo in pojo kakor živi igralci. Kako to?

Obiskovalci kinematografv - stari in mladi - gotovo poznajo junake tako imenovanih risanih filmov: Miško Mickey, Gosaka Donald, Snelgulčico in sedem škrtov, Guiverja, Ostržika in druge. Vsi ti junaki so povsem pravilni, njih vloge pa niso zaigrali ljudje, oziroma živali, pač pa jih je oživila roka umetnika - slikarja, in jih pričarala na filmski trak: narisani so. Čudno! Snelgulčica, ki ostali govorijo in se gibljejo, igrajo in pojo kakor živi igralci. Kako to?

No, takšna je ta stvar! Vsek trenutek, ki ga vidite v risanem filmu je poseben naris. Ko na primer junak te vrstnega filma pleska, je toba vsako zaporedno spremembo njegovih kretni, njegovega položaja posebej narisati. Za film Snelgulčica so uporabili nič manj ko 250.000 risb. Okoli 570 risarjev je delalo slike več ko dve leti. Vsi ti junaki so povsem pravilni, njih vloge pa niso zaigrali ljudje, oziroma živali, pač pa jih je oživila roka umetnika - slikarja, in jih pričarala na filmski trak: narisani so. Čudno! Snelgulčica, ki ostali govorijo in se gibljejo, igrajo in pojo kakor živi igralci. Kako to?

Obiskovalci kinematografv - stari in mladi - gotovo poznajo junake tako imenovanih risanih filmov: Miško Mickey, Gosaka Donald, Snelgulčico in sedem škrtov, Guiverja, Ostržika in druge. Vsi ti junaki so povsem pravilni, njih vloge pa niso zaigrali ljudje, oziroma živali, pač pa jih je oživila roka umetnika - slikarja, in jih pričarala na filmski trak: narisani so. Čudno! Snelgulčica, ki ostali govorijo in se gibljejo, igrajo in pojo kakor živi igralci. Kako to?

No, takšna je ta stvar! Vsek trenutek, ki ga vidite v risanem filmu je poseben naris. Ko na primer junak te vrstnega filma pleska, je toba vsako zaporedno spremembo njegovih kretni, njegovega položaja posebej narisati. Za film Snelgulčica so uporabili nič manj ko 250.000 risb. Okoli 570 risarjev je delalo slike več ko dve leti. Vsi ti junaki so povsem pravilni, njih vloge pa niso zaigrali ljudje, oziroma živali, pač pa jih je oživila roka umetnika - slikarja, in jih pričarala na filmski trak: narisani so. Čudno! Snelgulčica, ki ostali govorijo in se gibljejo, igrajo in pojo kakor živi igralci. Kako to?

Obiskovalci kinematografv - stari in mladi - gotovo poznajo junake tako imenovanih risanih filmov: Miško Mickey, Gosaka Donald, Snelgulčico in sedem škrtov, Guiverja, Ostržika in druge. Vsi ti junaki so povsem pravilni, njih vloge pa niso zaigrali ljudje, oziroma živali, pač pa jih je oživila roka umetnika - slikarja, in jih pričarala na filmski trak: narisani so. Čudno! Snelgulčica, ki ostali govorijo in se gibljejo, igrajo in pojo kakor živi igralci. Kako to?

No, takšna je ta stvar! Vsek trenutek, ki ga vidite v risanem filmu je poseben naris. Ko na primer junak te vrstnega filma pleska, je toba vsako zaporedno spremembo njegovih kretni, njegovega položaja posebej narisati. Za film Snelgulčica so uporabili nič manj ko 250.000 risb. Okoli 570 risarjev je delalo slike več ko dve leti. Vsi ti junaki so povsem pravilni, njih vloge pa niso zaigrali ljudje, oziroma živali, pač pa jih je oživila roka umetnika - slikarja, in jih pričarala na filmski trak: narisani so. Čudno! Snelgulčica, ki ostali govorijo in se gibljejo, igrajo in pojo kakor živi igralci. Kako to?

Obiskovalci kinematografv - stari in mladi - gotovo poznajo junake tako imenovanih risanih filmov: Miško Mickey, Gosaka Donald, Snelgulčico in sedem škrtov, Guiverja, Ostržika in druge. Vsi ti junaki so povsem pravilni, njih vloge pa niso zaigrali ljudje, oziroma živali, pač pa jih je oživila roka umetnika - slikarja, in jih pričarala na filmski trak: narisani so. Čudno! Snelgulčica, ki ostali govorijo in se gibljejo, igrajo in pojo kakor živi igralci. Kako to?

No, takšna je ta stvar! Vsek trenutek, ki ga vidite v risanem filmu je poseben naris. Ko na primer junak te vrstnega filma pleska, je toba vsako zaporedno spremembo njegovih kretni, njegovega položaja posebej narisati. Za film Snelgulčica so uporabili nič manj ko 250.000 risb. Okoli 570 risarjev je delalo slike več ko dve leti. Vsi ti junaki so povsem pravilni, njih vloge pa niso zaigrali ljudje, oziroma živali, pač pa jih je oživila roka umetnika - slikarja, in jih pričarala na filmski trak: narisani so. Čudno! Snelgulčica, ki ostali govorijo in se gibljejo, igrajo in pojo kakor živi igralci. Kako to?

Obiskovalci kinematografv - stari in mladi - gotovo poznajo junake tako imenovanih risanih filmov: Miško Mickey, Gosaka Donald, Snelgulčico in sedem škrtov, Guiverja, Ostržika in druge. Vsi ti junaki so povsem pravilni, njih vloge pa niso zaigrali ljudje, oziroma živali, pač pa jih je oživila roka umetnika - slikarja, in jih pričarala na filmski trak: narisani so. Čudno! Snelgulčica, ki ostali govorijo in se gibljejo, igrajo in pojo kakor živi igralci. Kako to?

No, takšna je ta stvar! Vsek trenutek, ki ga vidite v risanem filmu je poseben naris. Ko na primer junak te vrstnega filma pleska, je toba vsako zaporedno spremembo njegovih kretni, njegovega položaja posebej narisati. Za film Snelgulčica so uporabili nič manj ko 250.000 risb. Okoli 570 risarjev je delalo slike več ko dve leti. Vsi ti junaki so povsem pravilni, njih vloge pa niso zaigrali ljudje, oziroma živali, pač pa jih je oživila roka umetnika - slikarja, in jih pričarala na filmski trak: narisani so. Čudno! Snelgulčica, ki ostali govorijo in se gibljejo, igrajo in pojo kakor živi igralci. Kako to?

Obiskovalci kinematografv - stari in mladi - gotovo poznajo junake tako imenovanih risanih filmov: Miško Mickey, Gosaka Donald, Snelgulčico in sedem škrtov, Guiverja, Ostržika in druge. Vsi ti junaki so povsem pravilni, njih vloge pa niso zaigrali ljudje, oziroma živali, pač pa jih je oživila roka umetnika - slikarja, in jih pričarala na filmski trak: narisani so. Čudno! Snelgulčica, ki ostali govorijo in se gibljejo, igrajo in pojo kakor živi igralci. Kako to?

No, takšna je ta stvar! Vsek trenutek, ki ga vidite v risanem filmu je poseben naris. Ko na primer junak te vrstnega filma pleska, je toba vsako zaporedno spremembo njegovih kretni, njegovega položaja posebej narisati. Za film Snelgulčica so uporabili nič manj ko 250.000 risb. Okoli 570 risarjev je delalo slike več ko dve leti. Vsi ti junaki so povsem pravilni, njih vloge pa niso zaigrali ljudje, oziroma živali, pač pa jih je oživila roka umetnika - slikarja, in jih pričarala na filmski trak: narisani so. Čudno! Snelgulčica, ki ostali govorijo in se gibljejo, igrajo in pojo kakor živi igralci. Kako to?

Obiskovalci kinematografv - stari in mladi - gotovo poznajo junake tako imenovanih risanih filmov: Miško Mickey, Gosaka Donald, Snelgulčico in sedem škrtov, Guiverja, Ostržika in druge. Vsi ti junaki so povsem pravilni, njih vloge pa niso zaigrali ljudje, oziroma živali, pač pa jih je oživila roka umetnika - slikarja, in jih pričarala na filmski trak: narisani so. Čudno! Snelgulčica, ki ostali govorijo in se gibljejo, igrajo in pojo kakor živi igralci. Kako to?

No, takšna je ta stvar! Vsek trenutek, ki ga vidite v risanem filmu je poseben naris. Ko na primer junak te vrstnega filma pleska, je toba vsako zaporedno spremembo njegovih kretni, njegovega položaja posebej narisati. Za film Snelgulčica so uporabili nič manj ko 250.000 risb. Okoli 570 risarjev je delalo slike več ko dve leti. Vsi ti junaki so povsem pravilni, njih vloge pa niso zaigrali ljudje, oziroma živali, pač pa jih je oživila roka umetnika - slikarja, in jih pričarala na filmski trak: narisani so. Čudno! Snelgulčica, ki ostali govorijo in se gibljejo, igrajo in pojo kakor živi igralci. Kako to?

Obiskovalci kinematografv - stari in mladi - gotovo poznajo junake tako imenovanih risanih filmov: Miško Mickey, Gosaka Donald, Snelgulčico in sedem škrtov, Guiverja, Ostržika in druge. Vsi ti junaki so povsem pravilni, njih vloge pa niso zaigrali ljudje, oziroma živali, pač pa jih je oživila roka umetnika - slikarja, in jih pričarala na filmski trak: narisani so. Čudno! Snelgulčica, ki ostali govorijo in se gibljejo, igrajo in pojo kakor živi igralci. Kako to?

No, takšna je ta stvar! Vsek trenutek, ki ga vidite v risanem filmu je poseben naris. Ko na primer junak te vrstnega filma pleska, je toba vsako zaporedno spremembo njegovih kretni, njegovega položaja posebej narisati. Za film Snelgulčica so uporabili nič manj ko 250.000 risb. Okoli 570 risarjev je delalo slike več ko dve leti. Vsi ti junaki so povsem pravilni, njih vloge pa niso zaigrali ljudje, oziroma živali, pač pa jih je oživila roka umetnika - slikarja, in jih pričarala na filmski trak: narisani so. Čudno! Snelgulčica, ki ostali govorijo in se gibljejo, igrajo in pojo kakor živi igralci. Kako to?

Pravljice, pesmice in uganke za naše najmlajše

Krvoločni muc in njegove dogodivščine

Nekoc je živel muc Hara-baša in krovoločna žival, da malo takih. Vsako jutro je pospravil pet misli, polpetan sedem, a za večerjo devet. Zato je bil rejen in močan, da so se ga vsi bali. Celotni domaci pes se je skrival v svojo hiško, kadar je bil v nevarnosti. Na vsem dvorišču in na vseh ulah pa ni bilo živali, ki bi se mu upala upreti. Kadar so bili piščanci porajali, so jih okoli strašila z bledimi:

«Ako ne boste ubogali, bo prisel hudi muc Hara-baša in vas tako zmikastil, da ne boste več mogli vstati!»

Tudi stara kobila se je nekoč obregnila ob žrebca, ki ji je hotel pojesti oves: «Ako se dotakneš mojega ovesa, bom zaklical na pomoč in prisel bo hudi muc Hara-baša, ki te bo tako zdelal, da boš oslu podoben!»

Hudi muc je bil svest svoje moči in svojega ugleda, zato je z dvignjeno glavo in dvignjenim repom hodil po vasi. Nikogar se ni bal. Zivali so se mu že od daleč umaknile, če so ga srečale.

Končno pa je naletel na sovražnika, ki mu je bil kos. V vasi so postale miši že tako redke, da bi Hara-

baša izpustil dober denar, če bi mu jih dal. Zato je začel zahajati v bližnjo sotesko, kjer živali niso poznale njegove grozanske moči. Nekoc je prežal pred voluharjem Lukno in nenadoma glasno kihnil. Njegov kihlec je odjeknil od skalnatih sten, ki so obdajale sotesko. Toda hudi muc ni vedel, da med skalami odmeva in zato je ostrmel od začudenja, misleč, da se mu nekdo roga.

«Kdo je?» je grozeče vzkliknil in naježil dihalo.

«Kdo je?» je zadonelo od skal.

«Jaz sem strašni muc Hara-baša, najhujša in najkrovoločnejša žival na svetu!» je ponosno dejal.

«Jaz sem strašni muc Hara-baša, najhujša in najkrovoločnejša žival na svetu!» je spet odmevalo od skal.

«Lažek! Jaz sem strašni Hara-baša!» je ježno zaklical muc. «Razpraskal ti bom smrček, odgriznil ušesa, razparal trebuh in staknil očita!»

«Razpraskal ti bom smrček, odgriznil ušesa, razparal trebuh in staknil očita!» mu je odgovorilo.

Hudi muc se je bojevitopognal proti nevidnemu sovražniku. Bil je svest svoje zmage, zato je kričal: «Drogo te bo stal to izživljanje!»

Toda prav tako je kričal tudi njegov sovražnik. Ko je hudi muc prispel do skalov, se je od jeze rdeč in zelen prelinal. Neustojljivo je oziral okoli sebe, toda porogljivca ni bilo nikjer.

«Kje si, bojazljivca!» je zakričal in se udaril po naježenih prsih. «Kje si, nesrečnik, da te razgrajajo moji strašni krepčiji!»

Tedaj je odjeknilo od druge strani soteske od tam, od koder je prišel hudi muc, kajti soteska je bila okrogla, in govorilo je, da obdajale strme skalnate stene.

«Kje si, nesrečnik, da te razgrajajo moji krepčiji!» je zadonelo.

Hudi muc je bil tako presenečen, da mu sprva ni odgovoril. Potem mu je šinila kri v glavo in ježno je zatulil: «Ne boš mi ušel! Pripravi se na smrtno uro!»

Stekel je po soteski, kolikor je mogel. A ko je dosegel na-

sprotno steno, spet ni našel predzreza.

«Strahopetec!» je zavpil. «Stopi predme, da se pomeriva!»

Od stene na drugi strani soteske je odjeknilo: «Stopi predme, da se pomeriva!»

To je bilo za hudega mucu preveč. Oči so mu stopile iz jamice in besno je zatulil: «To je tvoje poslednje izživljanje!»

Nato je z dolgi skoki preletel sotesko. Ko je dosegel steno, je sopesel kot kovaški meč.

«Kje si, strahopetec?» je hvalepel in se divje vrtel okoli sebe. «Kje si, da ti pregriznem vrat!»

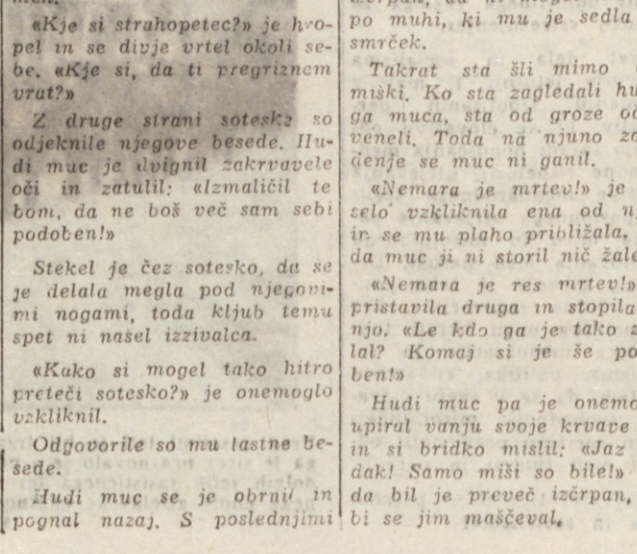
Z druge strani soteske so odjeknile njegove besede. Hudi muc je dosegel zakrvačelo oči in zatulil: «Zmadelil te bom, da ne boš več sam sebi podoben!»

Stekel je čez sotesko, da se je delala megla pod njegovimi nogami, toda kljub temu spet ni našel izzivalca.

«Kako si mogel tako hitro preteči sotesko?» je onemogoč vzkliknil.

Odgovorilo so mu lastne besede.

Hudi muc se je obrnil in pogledal nazaj. S poslednjimi



MOTOM 48 CCM

DELFINO 160 CCM

Čudoviti motorček, ki va pelje povsod. Prodaja na obroke do 18 mesecev. Prilike in nadomestni deli za vsa motorje, hitra popravila.

Zastopstvo "Glera" Moschion & Frisari Trst, Ul. Valdivia 28 in Ul. XXX oktobra 11 tel. 23-475

Postaja za usluge v Nabrežini: FRANC SIBELIA

ZNIZANE CENE

AVTORIZIRAN MALI OBRATNI IZDELJEV NAGROBNE SPOMENIKE IZ NAJBOLJSIH KRAŠKIH IN TUJIH MARMORJEV. SLIKE NA PORCELANU, BROKASTNE CRKE IN LUCKE, PROKACUNE BREZPLACNO, PROSTAVITEV IZVRŠENI SPOMENIKOV Z GARANCIJO.

Stanko Zidarič

SEMPOLAJ ST. 4 (Nabrežina)

CENE ZMERNE

OLAJŠAVE PRI PLAČILU

Po najugodnejših cenah po najmodernejšem stilu

AVTOGARAŽA

STAR

MEHANIČNA DELAVNICA

TRST (ROJAN) ULICA MOKRI 7 TELEFON ŠTEV. 35-608

TVRDKA

JOŽEF SILA

IZVOZ

VSakovrstnega lesa za predelavo in kurjavo ter jamskega lesa

TRST - Ulica F. Filzi št. 23 - Telefon 37-004

KMETJE VRTNARJI

Za vsako vašo potrebo se obrnite na domačo tvrdko

FURLANI EDVARD

TRST, Ul. Milano 18 TELEF. 35-169

katera vam nudijo po najnižjih cenah vsakovrstna semena najboljših inozemskih vrst in domačih lastnega pridelka ter razne sadike, žveplo, modro galico, umetna in organska gnojila ter vsakovrstno oprejo in stroje vsake velikosti.

FRANC BERGINC

TRST - UL. F. FILZI 8 (vis. prtil.) - tel. 28-748

IMPORT - EXPORT

TER

RAZNA TRGOVSKA ZASTOPSTVA

„Tergestran“

IZVOZ

Papir - Celuloza - Kemični artikli

Ind. naprave in stroji - Elektr. material

Ul. Commerciale 15/a - Tel. 24-619

IMPEXPORT

TRST, UL. C. BATTISTI 23-L Tel. 44-208. Teleg. IMPEXPORT-TRIESTE

UVAŽA:

Vsakovrstni les, drva za kurjavo, gradbeni material

IZVAŽA:

tekstil, kolonialno blago in raznovrstne stroje

SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA VSAKOVRSNE KOMPENZACIJE

Naši kraji in ljudje

PO KUNCANIH VOLITVAH V ODBORE VZAJEMNIH BOLNIŠKIH BLAGAJN

Kakšne pravice in dolžnosti imajo kmečki zavarovalanci...

...morajo kmetje zavarovalanci dobro vedeti, če hočejo, da bo zdravstvena služba dobro delovala

Po volitvah v občinske in pokrajinske odbore bolniških blagajen v Italiji kmečki zavarovalanci imajo pravice in dolžnosti, ki jih morajo poznati. Vse to je vse, kar morajo vedeti, če hočejo, da bo zdravstvena služba dobro delovala.

SLIVNO

Kokoška kuga razsaja

Konec marca in v začetku aprila meseca smo bili v skrbnem položaju, ko smo se morali zavedati, da se v našem kraju razširja kuga kokošev. To je zelo nevarna bolezen, ki jo prenašajo ptice, ki so v stiku s bolnimi pticami. Zato moramo biti zelo previdni in vzeti vse potrebne ukrepe, da preprečimo širjenje te bolezni.

MALI REPEN

Misli o mladini

V dopisih iz naše vasi beremo vedno večkrat, da se mladina ne vede prav. To je žalostno, ker mladina je prihodnost našega naroda. Če se ne bo obnašala prav, ne bo mogla prevzeti odgovornosti za našo prihodnost. Zato moramo biti pozorni na vzgojo mladine in ji dati vse potrebne pogoje, da se lahko razvije v korist našega naroda.

KOHIŠČE

Verna slika srednjega veka

Branci se sprajujejo od kodnega kraja, ki je bil v srednjem veku. To je zanimiva zgodovina, ki nam pove, kako so živeli ljudje v tistem času. V tistem času so bili ljudje preprosti in delavni, a tudi zelo pobojni. Njihova vera jim je dala moč in jim pomagala preživeti vse težave, s katerimi so se soočili. To je slika srednjega veka, ki jo vidimo v Brancih.

Tudi za slovenske učitelje strokovne kmetijske tečaje!

Lani je »Pedagoški-center« priredil strokovne kmetijske tečaje za italijanske učitelje, za slovenske, ki so na podeželju v veliki večini, pa ne

O potrebi in važnosti šolskih učiteljev za vzgojo mladine, ki je prihodnost našega naroda, se moramo zavedati. Učitelji imajo veliko vlogo pri oblikovanju osebnosti svojih učencev. Zato morajo biti strokovno usposobljeni, da jim lahko zagotovijo najboljšo vzgojo.

PADRIČE

Smrt najstarejše vaščanke

V torko popoldne smo pokopali najstarejšo vaščanko, ki je živela v Padriču. Njena starost je bila 102 let. To je velika starost, ki jo malo ljudi doživi. Njena smrt je velika izguba za našo vas. Njena življenjska zgodovina je bila zelo zanimiva in poučna.

BOLJUNEC

Z našim kamnomlomom se vedno nevednost

Včeraj smo pisali o kamnomlomu, ki je v naši vasi. To je zanimiva zgodovina, ki nam pove, kako so ljudje v tistem času delali. Kamnomlomi so bili zelo pomembni za našo ekonomijo, saj so jim izdelovali različne predmete, ki so bili zelo ceni.

MAČKOVLJE

Se o našem šolskem poslopiju

Koroli smo se pred časom spomnili na našo šolo. To je zanimiva zgodovina, ki nam pove, kako se je naša šola razvijala skozi leta. Šola je zelo pomembna za našo prihodnost, saj je tam, kjer se oblikuje osebnost naših otrok. Zato moramo biti pozorni na stanje naše šole in ji dati vse potrebne pogoje, da se lahko razvija.

MAČKOVLJE

Se o našem šolskem poslopiju

Šola je zelo pomembna za našo prihodnost, saj je tam, kjer se oblikuje osebnost naših otrok. Zato moramo biti pozorni na stanje naše šole in ji dati vse potrebne pogoje, da se lahko razvija. Naše šole so v zadnjih letih doživele veliko sprememb, ki so jih prinesle nove tehnologije in metode poučevanja. To je dobro, saj nam omogoča, da našim otrokom zagotovimo najboljšo izobrazbo.

CVETOČA BRDA



Dolgo je letos oklevala pomlad, a končno je vendarle prišla. Povsod je sedaj lepo, a najlepše je prav gotovo v Goriskih Brdih. Pogled iz Go-

rice na pobočja proti Pevm. Oslavju in Steverjanu je naravno očarljivo. Tako je, kot da bi nekdo z vrha spustil na milijarde samih snežnih belih cvetov. Se nekaj časa bo tako, potem pa se bo cvetje začelo umikati razvijajočim se plodomorjenjem, breskev, marelic itd.

Poleg slovite briske vinske kapljice, so česnje tiste, ki dajejo briskim kmetovalcem prvi zasizek. Briske česnje slovijo daleč naokrog in jih izvažajo tudi na daljni sever. Lani so jih iz Jugoslovanskih Brd vozili z aeroplani v Anglijo, na Švedsko in druge države. Na sliki razcvetelo česnjevo drevo v Steverjanskem vrhom v ozadju.

Pridne roke briskih žena imajo v tem času polno dela. Zaradi pozne zime se je za polje in v vinogradu marsikaj zakasnilo in sedaj je treba gati s podvojenim silo. Toda naša ženica je sila pod svojo česnjo tudi z drugim namenom. Toplo sonce je privlačilo iz trave prve liste regrata, ki je v solati zelo okusen in kot trdijo starejši ljudje, tudi zelo zdrav, ker vsebuje mnogo zelca.

Na poti pri Oslavju je naš fotograf ujel v svojo kamero tudi tale pravzaprav bolj jesenski kot spomladanski motiv. S tako pripravo se po navadi hodi po listje za stello. Toda briske dekle bo spravilo vanj prvo pokoseno travo, da bo z njo nakrmilo domače zajce.

Torej organsko povezane hvalne naloge, ki so že nekač jamstvo za uspeh, ki naj bi bil, zgledno prikazano, da se v našem kraju živijo kmetov in strokovnjakov, ki razvijo iz tehle sklopov, ugotovili bodo, da razširjene oljčne sorte v okraju, od teh najdonosnejšo sorto, odpranost proti pozabi (poskušnja leta 1928) najprej razširijo na način razmnoževanja, najugodnejši čas obratovanja in pridelevalj oljk in kvaliteto odpranih oljk; proučili bodo shranjevanje oljčnih plodov, vzroke avditivne (kislosti) oljk in najboljši način izkoriščanja oljčnih tropin. Organizirali bodo na podlagi dobljenih analiz čim hitrejšo obnovo oljčnih nasadov in izračunali donosnost oljtarstva za odnošno področje.

Pri tej akciji ne gre le za preiskro okraja z oljem, ampak tudi za ribjo industrijo, ki potrebuje vedno okrog 40 tona masla na leto. To morajo sedaj uvažati. Akcija za dvig oljčnih nasadov pa pravi: Vzoredno s povečanjem proizvodnje olja za ribjo industrijo bomo povečali proizvodnjo konzerv prvotnih domačih namiznih oljk. Ta proizvodnja je posebna delikatesa, ki jo izredno dobro plačujejo. Ko bi imeli 20.000 drevcev namiznih oljk, bi mogli pridelati do pol milijona kilogramov teh dragocenih izdelkov.

Takšno so prizadevanja za dvig kmetijstva na kmetijsko A pri nas — dober streljaj od kopske obale?

Da, tudi pri nas se močno zboruje in se, a ne zborujejo tisti niti se ne zborujejo tisti, ki igrajo v gospodarstvu, pa bilo v kateri koli panogi, prvo vlogo delovno življenje je izključeno od teh zborov. Namesto aktivne skupno z onimi od krampa, orala in kladiva, resujejo gospodarske zadeve le aktivke. Resujejo jih v resiti, jih ne morejo in jih ne bodo mogli, dokler jih ne bodo reševali vzajemno z delovnimi rokami.

Zato nam nudi breg od Nabrezine do Barkovele je skoro zabrisan spomin na naše nekdane bogate oljne nasade. Tukaj je imela oljka s trto vred svoj domovinski pravico, se izira rimske dobe. Zgodovina pravi, da so Rimljani prepovedali gojiti trte oljke in sadno drevje, da ne bi konkurirali Italiji. Se le ko rimljanski kmetijstvo zaradi neznanosti socialnih razmer hiral, je cesar Proba končno tretjega stoletja ukinal to prepoved. Ali ni tudi danes nekaj podobnega?

Nas kmet je prepričan lastni uvidenosti, pobudi in razumu. Pomagaj si, če veš in moreš, če ne veš, propadi! To bi se nedvomno zgodilo, če bi se bil nas delovni človek opremil z orožjem, ki učinkuje tudi v najhujših časih: če bi ne bil klen, odporen, žilav, trmast upor in življenjski.

Kmetovalci in vrtnarji obiščite nas!

TRGOVINA KMETIJSKIH STROJEV IN ORODJA TRST — Strada vecchia per l'Istria 266/a — Tel. 41-176

Umetna gnojila, krma za živino — prvovrstna inozemska semena in semena lastnega pridelka — sadna drevesa, razne cvetlične sadike, vrtnice itd. — Poljedelski stroji in druge potrebščine.

Na poti pri Oslavju je naš fotograf ujel v svojo kamero tudi tale pravzaprav bolj jesenski kot spomladanski motiv. S tako pripravo se po navadi hodi po listje za stello. Toda briske dekle bo spravilo vanj prvo pokoseno travo, da bo z njo nakrmilo domače zajce.

Kmetovanje v Brdih je kar se tehničnega napreda tiče, dokaj zaostalo. Le zelo redki so samostojni kmetje, ki premorejo kakšen motorni obdelovalni stroj, da o kolonih, ki so v večini, niti ne govorimo. Za vlek in vožnjo si zato pomagajo le z vprežno živino, predvsem z voli. Na sliki vaški kovač v Oslavju kuje vola.

Na poti pri Oslavju je naš fotograf ujel v svojo kamero tudi tale pravzaprav bolj jesenski kot spomladanski motiv. S tako pripravo se po navadi hodi po listje za stello. Toda briske dekle bo spravilo vanj prvo pokoseno travo, da bo z njo nakrmilo domače zajce.

Kmetovanje v Brdih je kar se tehničnega napreda tiče, dokaj zaostalo. Le zelo redki so samostojni kmetje, ki premorejo kakšen motorni obdelovalni stroj, da o kolonih, ki so v večini, niti ne govorimo. Za vlek in vožnjo si zato pomagajo le z vprežno živino, predvsem z voli. Na sliki vaški kovač v Oslavju kuje vola.

Na poti pri Oslavju je naš fotograf ujel v svojo kamero tudi tale pravzaprav bolj jesenski kot spomladanski motiv. S tako pripravo se po navadi hodi po listje za stello. Toda briske dekle bo spravilo vanj prvo pokoseno travo, da bo z njo nakrmilo domače zajce.

Kmetovanje v Brdih je kar se tehničnega napreda tiče, dokaj zaostalo. Le zelo redki so samostojni kmetje, ki premorejo kakšen motorni obdelovalni stroj, da o kolonih, ki so v večini, niti ne govorimo. Za vlek in vožnjo si zato pomagajo le z vprežno živino, predvsem z voli. Na sliki vaški kovač v Oslavju kuje vola.

Na poti pri Oslavju je naš fotograf ujel v svojo kamero tudi tale pravzaprav bolj jesenski kot spomladanski motiv. S tako pripravo se po navadi hodi po listje za stello. Toda briske dekle bo spravilo vanj prvo pokoseno travo, da bo z njo nakrmilo domače zajce.

Kmetovanje v Brdih je kar se tehničnega napreda tiče, dokaj zaostalo. Le zelo redki so samostojni kmetje, ki premorejo kakšen motorni obdelovalni stroj, da o kolonih, ki so v večini, niti ne govorimo. Za vlek in vožnjo si zato pomagajo le z vprežno živino, predvsem z voli. Na sliki vaški kovač v Oslavju kuje vola.

Na poti pri Oslavju je naš fotograf ujel v svojo kamero tudi tale pravzaprav bolj jesenski kot spomladanski motiv. S tako pripravo se po navadi hodi po listje za stello. Toda briske dekle bo spravilo vanj prvo pokoseno travo, da bo z njo nakrmilo domače zajce.

Kmetovanje v Brdih je kar se tehničnega napreda tiče, dokaj zaostalo. Le zelo redki so samostojni kmetje, ki premorejo kakšen motorni obdelovalni stroj, da o kolonih, ki so v večini, niti ne govorimo. Za vlek in vožnjo si zato pomagajo le z vprežno živino, predvsem z voli. Na sliki vaški kovač v Oslavju kuje vola.

Na poti pri Oslavju je naš fotograf ujel v svojo kamero tudi tale pravzaprav bolj jesenski kot spomladanski motiv. S tako pripravo se po navadi hodi po listje za stello. Toda briske dekle bo spravilo vanj prvo pokoseno travo, da bo z njo nakrmilo domače zajce.

OBNAVLJANJE CELIC ORGANIZMA

Vedno znova postajamo „novi ljudje“

Sele z odkritjem, da je živ organizem sestavljen iz ogromnega števila posameznih celic, je postalo človeku moč govoriti o njihovi funkciji. Ko je mikroskop razkril čudo rastlinskega in živalskega tkiva, so odkrili tiste celice, katerih vsaka sestoji iz ovojja, jedra in različnih drugih delov. V enem samem kubičnem milimetru krvi je 4 do 5 milijonov celic, ki jih imenujemo rdeče krvničke. Če upoštevamo, da ima človek nekoliko litrov krvi, pridemo do številke, ki jih ne poznamo niti inflacije dolge, niti astronomske daljinske mere.

Cela znanost, histologija ali nauk o tkivih se peča s čudeži živalskega in rastlinskega celicja. V gradnji in sestavi so posamezne celice temeljito različne. Eno pa jim je vendarle skupno: kakor ni nesmrtnosti telesa, tako so celice smrtno. Da celica krajše življenja ima posamezna celica, kot ga pa ima celica samo. Dnevno, celo vsako uro odmirne na milijone celic, ki se pa zopet nadomestijo z novimi. Pomislimo samo na prihajajoči nam, pove, da se kdaj stalno obnavlja. Ameriški raziskovalec celic Carrell in nemški botanik Haberlandt sta odkrila, da lahko delce tkiva umetno prehranjujemo in pripravimo do nadaljnjega življenja. Če jih gojimo v prostoru brez klice, lahko živijo celice skupine celo dalje kot na pripadajočem organizmu. Celu rakaste tvorbe lahko ustvarimo pri takih tkivnih kulturah z določenimi kemikalijami.

Moderna atomska fizika je našla v tako imenovanih izotopih sredstvo, ki dovoljuje zasledovati pot vsake substance po telesu. Če dodamo na primer nekemu zdravilu ne-liko radioaktivnih kapljic, potem bomo lahko ugotovili, kako dolgo ostane zdravilo v želodcu, kdaj ga telo absorbira, kdaj prispe v kosti in kri. Sistematične preiskave z izotopi so pokazale, da so normalne celice mnogo bolj kratkožive kot so mislili še do nedavno. Včasih so govorili o obnavljanju vsakih sedem let.

Zdaj vemo, da so posamezne celice mnogo bolj kratkožive. Isto velja tudi za njih sestavljajoče atome. Vsako materijo, živo ali mrtvo, sestavljajo atomi, ki imajo za podlago elektrone. Vsaka materija je torej sestavljena iz delcev energije.

Molekule vode se nadomestijo že v teku enega tedna. Približno štiri tedne žive v nas atomi ogljika, najdalj pa vsekar železo, ki lahko živi v človeku eno leto. Medtem ko celice umirajo se atomi ohranjajo. Demonsko je predstavljati si, da obstajajo isti kisikovi atomi, ki so pred milijoni let služili dihanju rastlinam, ki so danes premoš, še sedaj v naši atmosferi in dovoljujejo, da si lahko na primer prižemo vžgalico ali pa prihajajo skozi pljuča v naše telo. Doživljaj takega atoma bi lahko bil roman, ki bi ne našel sebi enakega na celim svetu.

Venika uganka je v tem, da živeča masa, ki obstaja le iz majhnega števila različnih kemičnih elementov (v glavnem gre pri tem za dušik, ogljik, vodik in kisik) iste zopet sestavlja v najrazličnejših variacijah in oblikah. Omejeno število temeljnih kamnov, ki so nam dostikrat točno znani, ki so povezani med seboj v neznane grupacije. Tajnost beljakovine v svoji, za vsa živa bitja od primera do primera različni sestavi nam ostane zaenkrat nerešljiva. Nikoli ne bo iz enega jajca izvalila drugačna ptica. Toda ne glede na obnavljanje in odmiranje celic, bo ostal organizem vedno istovrsten. Za določeno vrsto svojega beljakovina se vedno nespremenjena zgrajuje. Medtem ko sprejemamo maščobe in ogljikove hidrate deloma direktno v telo in jih tudi lahko nadomestimo, je to pri beljakovini nemogoče. Človeško telo lahko prebavlja na primer kurja jajca, mora pa njihovo beljakovino popolnoma razkrojiti v aminokisliline in iz njih zgraditi svojo specifično beljakovino.

Postajamo torej vedno znova „novi ljudje“, toda spreminjamo in prerajamo se le v svojih celicah. Vsaka bolezen, vsaka dedna obremenjenost, celo vsaka brazgotina pa kljub temu vendarle ostane. Poleg vrste specifičnosti obstaja torej še tudi individualna specifičnost. Ze dolgo so slutili, da je celicno jedro nekaj poveljniški stolp, toda tega ni mogel nihče dokazati. Ameriški profesor Polister je pri več ko 20 tisočkratni povečavi opazil v celicnem jedru žabe, nekatere ventilk podobne luknjice, o katerih domneva, da oddajajo celicni plazmi kemijske snovi, ki vzpostavljajo vrstno specifičnost.

Celice in z njimi vred organizmi so umrljivi. Neumrljivi in brez staranja so njihovi sestavni deli, brez življenjske sile nas ne smejo preslepiti in vedeti moramo, da je tudi še tako kompliciran kemični ali fizikalni pojav dosti bolj enostaven kot najenostavnejši biološki. Nobena znanost ni prisiljena delati s tolikimi neznankami, kot znanost o življenju.

gradili, se je ravnalo zelo okrutno, ker so ti bili večinoma vojni ujetniki, kaznjenci, cesarjevi nasprotniki itd. Čim je kdo od naporov umrl, so ga enostavno zazidali v zid, ki se je gradil. Tako je bilo zazidanih ogromno ljudi. Smatra se, da predstavlja danes Kitajski zid največje pokopališče sveta.

KULTUNE VESTI

To pomlad bo v dožvevi palači v Benetkah razstava del „Gorgione“ in njegove žene. Brez dvoma bo to izreden umetniški dogodek. Razstava bo vključena v cikel razstav beneskih mojstrov, ki se na beneškem bienalu vrste vsako drugo leto. Jeseni pa bo v Benetkah 18. kongres Mednarodne zveze umetnostnih zgodovinarjev. Osnovna tema temu kongresu bo prav tema o beneški umetnosti, kar daje sami razstavi še poseben pomen.

Konec tega meseca bodo v jugoslovanskih kinematografih predvajali dokumentarni dolgometrski film o Titovem življenju in delu, ki ga je izdelalo filmsko podjetje „Zastava film“ iz Beograda. V filmu je poleg življenjske poti in dela jugoslovanskega voditelja, od njegovih deških let do volitvorne dejavnosti do njegove vloge v osvobodilnem boju in izvolitve za vrhovnega poveljnika aržave, simbolično prikazano tudi delo in življenje jugoslovanskih narodov, katerih združevanje so posebej izpostavili njegovi osebi. Film sta režirala Boško Vučinić in Tihomir Stanojević, scenarij je napisal Tihomir Stanojević.

Za nove filme A'ndemije umetnosti v sovjetski coni Nemčije so bili pred kratkim izvoljeni med drugimi tudi Charlie Chaplin, Lion Feuchtwanger, Louis Aragon, Pablo Picasso in Hans Henry.

da ima malo belgijsko mestce Marchienne-au-Pont za župana nekoga Jacquina, ki je obenem zelo praktičen človek. Pred kratkim si je izmislil za mladoporočence zanimivo novost. Ko prideta mladoporočena na mateni drug, se jima, če to želita, lahko sname na gramofonsko ploščo vsa poročna ceremonija. Za to plačata določen znesek, ki se potem uporabi v dobrodelne namene.

da sta znanstvena delavca neke ameriške univerze ugotovila, da pozna komarjeva samica dve vrsti muzikalne modulacije, dve pravcati melodiji. Eno uporablja, ko vabi drugo samico na skupno skrivno gostilo, drugo, ko kliče samca, da bi opravil svojo ljubezensko dolžnost. Oba omenjena znanstvenika sta zgradila fonograf, s katerim se ti dve melodiji moreta natančno oponašati in tako privabiti samico in samca na gramofonsko ploščo. Čim pa se prišče dotaknejo poginejo, ker teče skozi njih električni tok. Naprava bo prav dobrodošla v krajih, kjer so komarji nosilci malarije.

da je mlada, komaj devetnajstletna Hatidža Ibrčić iz vasi Todorovo v Bosenski krajini, pred kratkim rodila šestorke, dve deklici in štiri dečke. Dečki so umrli kmalu po porodu, deklice pa so živele še tri dni. To je na svetu prvi primer, da je tako mlada mati pri svojem prvem porodu povila šestorke.

da sodi Veliki kitajski zid med največja gradbena dela vseh časov in bi podobno zid, če bi ga kdo hotel zgraditi, stal približno 500 milijard angleških funtov. Vtem, ko je ugotovljeno, da se je začel graditi okrog 200 let pred našim štetjem, pa še danes nihče ne ve, koliko ljudi je bilo pri njegovi graditvi zaposlenih. Eni trde, da milijon, drugi še več. Z delavci, ki so ga

AVTOPREVOZNO PODJETJE FRANC LIPOVEC

PREVOZ POTNIKOV

na Tržaškem, v Jugoslavijo, Avstrijo in druge države

GARAŽA:
UL Timeus 4, tel. 90-296

STANOVANJE:
UL F. Severo 6, tel. 33-113

MILAN SVAB SOAVE

TRST
UL S. Giusto št. 16
Telefon št. 93-609

PROJEKTIRANJE
MONTAŽA CENTRALNIH KURJAV IN VODOVODNIH INSTALACIJ
KLEPARSTVO

MILAN AMBROŽIČ

Elektro-inštalacijsko podjetje - Sprejema vsa naročila in popravila za nove instalacije vseh vrst električnih napeljav. Pokličite našo št. tel. 29-322. UL Boccaccio 10.

SE PRIPOROCAMO!

OBIŠČITE TVRDKO KERŽE

POZOR!!! PREDEN NABAVLJATE

HAWKINS LONEK NA PRITISK ENOSTAVNOST IN GOTOVOST DELOVANJA STA TAKI DA DOVOLJUJETA UPORABO VSAKOMUR! PRISTEDILI BOSTE 80% NA PLINU IN CASU.

NOVI REVOLUCIONAR HOOVERI - LIKALNIK NA PARO IN NA SUHO. TAKO IMATE DVA LIKALNIKA V ENEM.

MORATE OPRATI DELOVNE OBLEKE? BODITE BREZ SKRBI! ELEKTRICNI PRALNI STROJ HOOVER JIH OPERE V 7 MINUTAH. NE DA BI BIL POTREBNO OBLEKO PREJ NAMAKATI.

PRODAJA TUDI NA OBROČNO ODPLACEVANJE

ZAPOMNITE SI TVRDKA Kerže Hoover

TRST, Trg S. Giovanni 1 tel. 35-019

Gostilna „Ex Ussaro“ lastnik Ivan Filipčič

TRST - UL. CARDUCCI ST. 41 (NASPROTI POKRITEGA TRGA)

POSTREŽE VAM Z NAJBOLJSIM DOMAČIM IN ISTRSKIM VINOM IN DOMAČIM PRŠUTOM.

Trdka GIACOMO VATOVEC nasl.

TRST - UL. TORREBIANCA 19 - TEL. 23-587

Uvoz, izvoz, kolonialno blago, kemikalije, konfekcije. POSILJA DARILNE PAKETE.

C. G. R. COMMERCIO GENERALE E RAPPRESENTANZE

SOC. A R. L.

UL. della Geppa, 9 - TRST - Tel. 37-940, 28-352

UVOZ IZVOZ

Buffet „Tomažič“

Trst, UL. Cassa di Risparmio 3, tel. 35-301

Postreže vam z najboljšim domačim vinom in domačim pršutom

Bazzanella Umberto

TRST, UL. F. VENEZIAN 5 - TEL. 24-197

ZASTOPNIK ZA TRST, VIDEM, GORICO IN FLRJ

SCHIRATTI
vinarska kemična sredstva za ohranitev in nego vin

VERMOREL
skropilnice - naprave za žveplanje - razprsilniki

CINGANO
tovarna vinarskih strojev

NARDI
kmetijski stroji

KARSOLJNE
proti vsem rastlinskim boleznim (uporablja ga tudi nadzornišvo za javne nasade v Trstu)

GORILNIKI
na nafto in zdravstveni predmeti

Ribarič Ivan

IMPORT • EXPORT

VSEH VRST LESA IN TRDIH GORIV

TRST - ULICA F. CRISPI 14 - TEL. 93-582
ULICA DELLE MILIZIE 19 - TEL. 96-519

Slovenski trgovini Franc Udovič

TRST - UL. MAZZINI 46 in na TRGU PONTEROSSO 2

nudita vsakovrstno modno blago po najnižji ceni in se priporoča.

Ne bo vam žal, ako si boste nabavili čevlje v trgovini

GEORGIJO

TRST - Trg tra i Rivi 2. - Tel. 31-198

Ima veliko izbiro elegantnih moških in ženskih modelov

POŽAR ARTEMIO TOVORNI PREVOZI

TRST - UL. Morani 7
Telefon št. 28373

v vse kraje, tudi v inozemstvo

LJUBLJANA EXPORT

EXPORT • IMPORT

LJUBLJANA - JUGOSLAVIJA

P. O. BOX 328 - TEL: 20 263 - 20333 - TELEGR.: LUBEX

IZVOZ:
Mesni in klobasičarski izdelki
Mesne konzerve - Čreva - Mlečni izdelki - Sadni sokovi in pulpe
Konzerve povrtnine - Mineralne vode - Tobačni izdelki

UVOZ:
Prehrambeni in kolonialni predmeti

Rikard Beničič RIJEKA - UL BORISA KIDRIČA 28

BRZJOVI: PODRIBE - RIJEKA - TELEFON 30-31 - TEK. RAC. NARODNA BANKA RIJEKA BR. 809-13

čestita svojoj braći, koji su ostali van granice naše domovine

1. maj

medjunarodni praznik radnog naroda.

Batič Franc

KLJUČAVNIČARSKA MEHANIČNA DELAVNICA

TRST
UL. F. Crispi 15
Telefon 95214

Kmetijska zadruga SEČOVLJE

Delovni kolektiv Kmetijske zadruge v Sečovljah

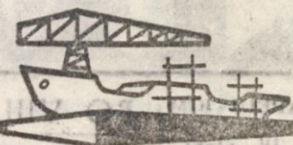
čestita vsemu delovnemu ljudstvu k prazniku 1. MAJA

Elektrotehna

TEHNIČKA RADNJA I TRGOVINA ELEKTRICNIM MATERIJALOM

ZAGREB - ILICI BROJ 10

Svima svojim poslovnim prijateljima čestitamo 1. maj medjunarodni praznik rada!



BRODOGRADILIŠTE • SPLIT •

O S N O V A N O 1922.

Tel.: 20-55 20-56 23-56 - Brzjavni naslov: Brosplit - Split - Teleprinter: 02425

Gradi vse vrste ladij — Izvaja popravlila in dokiranje domačih in tujih ladij — Gradi parne pogonske stroje in pomožne ladijske stroje — Popravlja parne kotle — Izdeluje razne železne konstrukcije, silose, tanke (cisterne) za vodo, olje itd. — Izdeluje hidravlične stiskalnice in sesalke za proizvodnjo oljčnega olja.

Sprejema naročila za izdelavo modelov vseh vrst in odlitkov iz živega železa (do kosovne teže 12.000 kg.), jekla do kosovne teže 1000 kg, barvastih kovin do kosovne teže 600 kg.

Delovni kolektiv Tvornice za pamučnu industriju

ZAGREB, Cankareva 19

čestita vsem poslovnim prijateljem
k prazniku dela 1. MAJA

LITOSTROJ



Vsem ljudem socialistične domovine
čestitamo za delovni praznik 1. maja
in jim želimo nadaljnjih uspehov

TITOVİ ZAVODI LITOSTROJ
LJUBLJANA



TEKSTILNA TOVARNA
AJDOVŠČINA



N. B. PODRUŽNICA AJDOVŠČINA ST. 6551-43200-0. TELEFON: AJDOVŠČINA 17. ŽEL. POSTAJA AJDOVŠČINA - BRZJAVNI NASLOV: TEKSTIL AJDOVŠČINA

Delovni kolektiv TEKSTILNE TOVARNE
AJDOVŠČINA v Ajdovščini, čestita vsemu
delovnemu ljudstvu za 1. MAJ



ŽELJEZARA SISAK

S I S A K P R E D G R A D E

Želj. stanica: Sisak-Predgradje, ind. kolosjek - Telefon br. 355 - Teleprinter broj 02188 Brzjavni
naslov: ŽELJEZARNA SISAK Medjunarodni odzivni znak: Željezarna Sisak tek rn.: N. B.
podružnica Sisak br. 430-T.3

Proizvaja:

Surovo belo železo

Surovo sivo železo

Cylbepse (za cementno industrijo)

Kokilni liv

Strojni liv

Kisik

Brežšivne cevi:

plinske, kotlovne, API (Casing, Line
Pipe, Drupp Pipe, Tubings), pocinkane,
bitumenizirane in zaščitene v dimenzi-
jah od 3/8" do 16", hladno vlečene
v dimenzijah od 6 do 130 mm,
jeklenke za stisnjene pline. Cevi za
gradbene odre.

GORIŠKI IN BENEŠKI DNEVNIK

Ob letošnjem 1. maju

Vsako leto proslavlja delovno ljudstvo vsega sveta pri maj, praznik dela in demokratičnih pridobitev. Delovni ljudje Goriške obeh narodnosti so se vedno pridružili proslavi, ki jo je posebej veličastno po so storili v letih po osvoboditvi.

Letos proslavljamo prvi maj v duhu 10. obletnice zmag nad mračnimi silami dvajsetega stoletja. Po naših vaseh so z veličastnimi proslavami praznovali pomembno obletnico; delavci in kmeti sta združena pokazala vsem reakcionarnim silam, da je antisocializem močan in da n' bo nič izmed delovnih ljudi dovolil ponovnega povrnitja tistih, ki so stregli našemu človeku po življenju. V mestu so napredni ljudje prav tako sveto proslavili zmago nad nacizmom. Obesti sicer niso pokazale tiste oneme, kakršni je demokratično prebivalstvo od njih pričakovalo, toda zaradi tega upanja na demokratizacijo javnega življenja ni upadlo. Bolj kot kdaj koli smo se zaveli, da je za obrambo pridobitvenih pravic na političnem in socialnem področju potrebna sloga in enotnost vseh demokratičnih, antisocialističnih mi-

slskih ljudi, ne glede na njihovo strankarsko pripadnost. V tovarnah skušajo kapitalisti s pomočjo reakcije odpraviti delavske in razredne pravice, ki si jih je priboril v dolgi letih svojega obstoja. Prepovedujejo izobesjanje rdeče zastave, delavskega simbola, skušajo iz tovarnih izidov vse tiste, ki odločno branijo delavske pridobitve in vsiliti fašistični sindikat, ki mu v tovarnah in podjetjih ni mesta. Kmetičem človek se vedno ne priznava pravice do zemlje, z agrarno reformo odlašajo in s tem doživljajo, da se kolonizatorski sistem vedno bolj jači.

V takem položaju potrebujemo delavski razred in delovni ljudje enotnosti, potrebujemo voditelje, ki jim bo prva skrb polegaj v državi. Vseposredno po svetu se širijo socialistične misli, pojavljajo se tudi oblike socialističnega družbenega reda, za katerimi stremi vsak delovni človek, zato je naša naloga, da skupaj z ostalimi demokratičnimi silami v državi dosežemo tiste pravice na političnem, socialnem, gospodarskem in tudi kulturnem področju, ki so zapisane v arhiv vseh delovnih ljudi.

Mračni obračun izmenjave med Jugoslavijo in Italijo

V marcu je bilo na osnovi trgovskega dogovora za lokalno trgovino med Italijo in Jugoslavijo, v Goriči izdanih 60 licenc za uvoz blaga v vrednosti 69.475.000 lir, za izvoz blaga pa je bilo izdanih 22 licenc, v vrednosti 41.308.240 lir. Največ je bilo uvoženega lisa, kuriva, konj za delo, mlečnih izdelkov, apna, govejega mesa, suhega sadja itd.

Izvozili pa so nadomestne dele za avtomobile, radijske sprejemnike, raznovrstni električni material itd.

Stanje avtonomnega računa je naslednje: skupna vplačila od novega leta (tudi lanske dohodki) do 31. marca znašajo 186.836.389 lir; plačila pa znašajo 76.286.893 lir.

Danes trgovine ves dan zaprte

Zveza trgovcev goriške pokrajine sporoča, da bodo danes 1. maja vse trgovine ves dan zaprte. Prav tako bodo danes zaprti tudi zelenjadni trgi. Mesnine bodo odprte po navadnem urniku v ponedeljek 2. maja, in sicer od 6.30 do 13. ure.

Urniki velja za vse občine goriške pokrajine.

PRVENSTVENA TEKMA SERIJE A Bologna-Triestina 1:1 (1:0)

Izenačil je v 32. minuti drugega polčasa Sabbatella

BOLOGNA: Giorgelli, Giovannini, Favalli, Ballacci, Greco, Jensen; Valentini, Garcia, Pivatelli, Pozzan, Randone, Valentini; Soldani, Bello, Valentini; Patagna, Nay Ganger, Lucentini, Curti, Secchi, Dorigo, Sabbatella.

Sodnik: Maurelli. Gledalcev približno 10.000. Bologna, 30. — Bologna in Triestina sta svojo tekmo 29. kola italijanskega nogometnega prvenstva odigrali še danes. Tekma se je končala neodločeno. Prvi gol je dosegel Bologna po Valentini, 32. minuti drugega polčasa i-

Predsedstvo zveze je naprosilo Turčijo, da bi se zaradi teh dejstev tekma Italija-Bologna odigrala 26. junija; ob enem pa je prosilo pripravljalni odbor Italijanskega pokala, da bi se to tekmovalno priredilo 25. junija namesto 23. Glede na sodelovanje Italije v srednjeevropskem pokalu pa si je predsedstvo še pridržalo odločitev o sodelovanju do konca prvenstva.

Poleg raznih mednarodnih tekem v sezoni 1935-36 je bilo tudi sklenjeno, da bo v jeseni 1936 (v sezoni 1936-37) v Beogradu tekma Jugoslavija-Italija.

Ker 19. maja ne bo prvenstvenih tekem, je prišlo do dogovora o televizijskem prenosu tekme Holandska-Svica, ki je ta dan na programu.

DAVISOV POKAL

Začel se je dvoboj Jugoslavija-Čile v Karlovcu

ODLOČITVE ITAL. NOGOMETNE ZVEZE

Jugoslavija-Italija jeseni 1936 v Beogradu

Na svoji seji je predsedstvo Italijanske nogometne zveze sklenilo, da ne bo uporabilo datuma 19. maja (četrtke, vnebohod) za anticipiranje prvenstvenih tekem nedelje 22. maja, ki je dolocena za pripravo reprezentance pred tekmo Italija-Jugoslavija 29. maja. Pae pa se je sklenilo, da se prvenstvo 22. maja sploh ne bo odigralo, da med 15. majem in 5. junijem ne bo prvenstvenih tekem. Prvenstvo serije A se bo torej končalo z zamudo enega tedna 19. junija namesto 12. junija, ko se bo končalo prvenstvo serije B, ki bo imela prekinitev samo 29. maja.

KARLOVAC, 30. — Danes se je v Karlovcu pričelo tekmovalje za Davisov pokal med Jugoslavijo in Čilom. Po prvi igri je do časa, ko poročamo, Čilec Ayala premagal Panajotovića s 6:3, 6:1, 6:4.

Jezrebeli so bili pari za dvoboj. I. kola tekmovalja za Davisov pokal med Čilom in Jugoslavijo v Karlovcu. Prvi dan (včeraj) sta igrala najprej Ayala-Panajotović, nato pa Petrović s Hammerleyem. Danes bo na sporedu igra dvojic, tretji dan pa igrajo Hammerley - Panajotović in Ayala - Petrović.

*** V Dueseldorfu se je dvoboj med Nemčijo in Irsko pričel že včeraj in so Nemci že prvi dan dosegli rezultat 2:0. Rezultati: Biederlack - Haughton 6:0, 6:0; 7:5; Buchholz - Jackson 7:9, 7:5, 6:2, 6:0.

Lestvice najboljših boksarjev

V lestvicah najboljših boksarjev, ki jih je objavila revija Ring, je ta mesec zopet precej sprememb. V teški kategoriji je po svoji neprilici prvi zmagal nad bivšim svetovnim prvakom Charlesom zase del peto mesto Johnny Holman. Prav tako se je pomaknil na peto mesto v lahki kategoriji Kubanec Zulueta, ki je premagal prvaka Carterja. Basset, ki je nedavno v Parizu premagal Ferrerja (lahka kategorija), je zopet na čelu aspirantov Johnson in Patterson zamenjala mesto; prvi je spodrlnil drugega.

Teška kategorija: prvak Rocky Marciano; 1. Nino Valdes (Kuba); 2. Don Cockell (V.B.); 3. Bob Baker; 4. Tommy Jackson; 5. Johnny Holman; 6. Ezzard Charles; 7. Earl Walls; 8. Rex Layne; 9. Heinz Neuhäus (Nem.); 10. James Parker.

Srednje teška kategorija: prvak Archie Moore; 1. Harold Johnson; 2. Floyd Patterson; 3. Joey Maxim; 4. Yolande Pompe; 5. Willie Hoepner (Nem.); 6. Paul Andrews; 7. Randy Turpin (Nem.); 8. Eddie Cotton; 9. Bob Satterfield.

Srednja kategorija: prvak Carl Bob Olson; 1. Joey Giardello; 2. Charles Humez (Fr.); 3. Rocky Castellani; 4. Holly Mims; 5. Gustav Scholz; 6. Ronnie Delaney; 7. Eduardo Lausse (Arg.); 8. Johnny Sullivan; 9. Bobby Dykes; 10. Gil Turner.

DIRKA RIM-NEAPELJ-RIM

Gismondi prvi v IV. elapi Monti se je približal Desilipisu, Coppi zopet za Montijem

Vrstni red na cilju IV. etape (Salerno-Neapelj) 115 km. od teh 42 za motorji: 1. Gismondi 2:42'46"; 2. Zucconelli 2:44'8"; 3. Maitland; 4. Rosset; 5. Ciolli; 6. Mockridge; 7. Monti 2:49'53"; 8. De Filippis 2:50'17"; 9. Coppi 2:50'48"; 10. Albani; 11. Koblet; 12. Hasenforfer; 13. Messina; 14. Benediti; 15. Contorno; 16. Fantini; 17. De Santi itd.

SPLOSNA KLASIFIKACIJA 1. De Filippis 26:52'31"; 2. Monti 26:53'15"; 3. Coppi 26 ur 56'48".

Prejšnjo nedeljo je na lahkoatletskem mitingu v Ljubljani pretekel Longer 100 m v 10,8, Stamejčičeva 60 m v 7,9, Usenikova je vrgla kroglo 32,88 m.

NAJUSPEŠNEJŠI JUGOSLOVANSKI TEKMOVALEC

Žarko Dolinar najboljši v Evropi

V Utrechtu je izgubil v finalu za svetovno prvenstvo v namiznem tenisu z Japoncem Tanako, ki je tako postal svetovni prvak

Na nedavnem svetovnem prvenstvu v namiznem tenisu je Jugoslovčan Žarko Dolinar prišel v finale kot peti zasedenec in v dvojici. Tu se je moral položiti orožje. To je gotovo največji uspeh jugoslovanskega namiznega tenisa.

Dolinar, ki je bil izbran za najboljšega jugoslovanskega športnika v preteklem letu in ki se je z letošnjim velikim uspehom že postavil kandidatu za enak naslov tudi letos, se je rodil leta 1920 v koprivnici v Sloveniji, njegovi oče pa je bil doma iz Poljske doline. Srednjo šolo je Žarko obiskal v Ljubljani, kjer se je pričel baviti najprej z nogometom in pozneje z namiznim tenisom. V letih 1934-36 se je v družbi takratnih odličnih slovenskih igralcev, kot so bili Marinko, Weissbacher, Kosmina, Dekleva in drugi, razvil v pravega mojstra »bele žogice«. Leta 1937 se je Žarko Dolinar preselil v Zagreb, kjer se je vpisal na veterinarsko fakulteto.

Prvenstvo Jugoslavije je prvič osvojil leta 1939, takoj nato pa je na svetovnem prvenstvu v Kairu zasedel tretje mesto.

Okupacija je prekinila njegovo športno dejavnost. Tako po osvoboditvi pa je bil med prvimi ustanovitvi Zagrebškega športnega društva. Ponovno se je pričela njegova pot navzgor, ki jo je vojna prekinila. Osvojil je državno prvenstvo leta 1947 v Ljubljani in 1949 v Subotici. Zanimivo je, da je do tedaj igral Dolinar z navadnim plutvinastim reketom, ki ga je kasneje prekril z gumo, pred dvema letoma pa je to zamenjal z japonsko gobom.

Dolinar ima precej nenavaden slog igranja, ki je nekako moderniziran epnholerski slog. Kljub temu pa je eden najbolj ofenzivnih igralcev na svetu. Poznan je predvsem po svoji moči, ki jo je znal v svetu kot zmagovalca nad številnimi svetovnimi prvaki. Tako je premagal vse svetovne prvake od leta 1935 do danes, in sicer Batzo (Anglija), Bergmana (Anglija), Vanjo (ČSR) Leacha (Anglija), Sida (Madžarska) in Ogimuro (Japonska).

Prav neverjetno se sliši, toda Žarko Dolinar je v svojem 34. letu dosegel največje uspehe. Pred lanskim svetovnim prvenstvom v Londonu je osvojil mednarodno prvenstvo Nizozemske in premagal vse svoje nasprotnike z rezultatom 3:0, med njimi celo svetovnega prvaka Sida in Sveda Flisberga. Angliji ga je proglasili, ko so ga videli igrati, za največjega favorita svetovnega prvenstva. V ekipnem tekmovalju v svetovnem prvenstvu je nihal zmago za zmago. To, kar ni uspelo niti kasnejšemu svetovnemu prvaku Ogimuri, je uspešno nje. Premagal je namreč vse članice čkoslovanske reprezentance. Zaradi preutrujenosti in trenutne slabosti pa je izpadel v tekmovalju posameznikov po porazu z Amerikancem Millesom. Kljub temu pa je dosegel svetovnega prvaka s 3:1 (21:21, 21:15, 22:20, 21:18), v dvojce pa je skupaj s Harangom premagal madžarski par Sido-Koczian z 2:1, 21:11, 21:21, 21:16.

Dolinarjev nasprotnik v finalu je bil Japonec Tanaka, ki je za leto mlajši od doseganega svetovnega prvaka, 20-letnega Japonca Ogimura. Strokovnjaki so bili mnenja, da je Tanaka, take vrste igralec, ki ga edinega Dolinar ni mogel premagati, medtem ko bi lahko premagal vse vrhunske igralce na prvenstvu, medtem ko Japoncu te sposobnosti ne bi pripisovali. Igra Tanake Dolinarju absolutno ne sledi in zato je bil final zelo kratak: 21:12, 21:9, 21:14 za Japonca. Verjetno je tudi zaradi razpoloženja po porazu v singlu delovalo nekoliko na Dolinarja tudi v igri v dvojci, ki sta jo s Harangom prav tako hitro izgubila. Gledalci so imeli vtis, da se Jugoslovanci ne nista niti prav razigrala, ko sta čeha imela zmago v žepu. Rezultat 21:10, 21:7, 21:8 za Čeha Andreasia in Stipeka.

Kljud porazu v finalu pa je dosegel Dolinar sijajen uspeh, saj je prišel v končni dvoboj z Japoncem, ko so vsi drugi Evropeci odpadli.

Dolinar je eden redkih športnikov, ki so dosegli vrhunec svojih moči po treh desetletjih. On je eden izmed redkih, ki navidezno svojim velikim uspehom ni pozabil na svoj poklic. Nastopil je v 25 državah Evrope, Afrike in Amerike in povsod častno zastopal svojo domovino. Na vseh teh potovanjih pa je povsod obiskoval veterinarske fakultete in institute ter se je izpopolnjeval v svojem poklicu. Nig čudnega ni torej, da je danes Žarko Dolinar asistent anatomije na zagrebški veterinarski fakulteti in zelo priljubljen, tak med predstojniki kot med študenti.

Na svojih potovanjih po svetu pa je zbral eno največjih zbirk avtogramov, ki jih ima sedaj čez sedem tisoč. Na vseh teh potovanjih pa je redko potreboval tolača, saj obvlada poleg slo-

PO VIII. KOLU V BUENOS AIRESU

Ivkov zopet sam v vodstvu

Pilnik je remiziral, Gligorić pa ima prekinjeno partijo s prvkom ZDA Bisguierom

V osmem kolu mednarodnega šahovskega turnirja v Buenos Airesu je Ivkov po 39 potezah premagal Argentinca Martina. Igrala sta kraljevo indijsko obrambo, Trifunović je remiziral s Pannom v 28 potezah (Gruenfeldova indijska obramba). Gligorić je prekinil partijo s prvkom ZDA Bisguierom.

Drugo zmago v tem kolu si je izboril Donner, ki je premagal Reinhardta v 28 potezah v italijanski partiji.

Neodločeno so se končale te-le partije: Pachman - Pilnik (38 potez) — angleska otvo-

Haan zmagovalac v Holandi

AMSTERDAM, 30. — V VIII. in zadnji etapi kolearske dirke po Holandiji je zmagal (Holland.) Konini zmagovalac dirke je Holandec Haan, ki je vozil v holandskem Bostvu.

Po nedeljskem porazu proti Budućnosti je trener nogometnega kluba Odred Ognjevo podal ostavko na svoj položaj, ki je v plemenitost sprejel. Odslej bo Odred treniral Rudi Makovec.

Odgovorni urednik

STANISLAV RENKO

Tiska Tiskarski zavod ZTT - TPA

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 1. t. m. ob 13. uri barvni film:

„SADKO“

Igralci: SERGEJ STOLJAROV, ALA LORIONOVA, EVA MISKOVA.

V ponedeljek 2. t. m. ob 18. uri film:

Nezakonska žena

Igralci: GINGER ROGERS, JACK CARSON.

KINO PROSEK-KONTOR

predvaja danes 1. maja ob 19. uri barvni film:

„ANGELA“

Italijansko-ameriška koprodukcija.

Kino na Bncinah

predvaja DANES 1. MAJA z začetkom ob 13. uri in JUTRI 2. maja z začetkom ob 18. uri film Columbia:

„SALOMA“

Igralci: RITA HAYWORTH in STEWART GRANGER.

Nesmrtna legenda.

KMETIJSKA NABAVNA IN PRODAJNA ZADRUGA

Z. O. J. v TRSIU

DOBAVLJA VSE ZA KMETIJSTVO PO UGODNIH CENAH IN NAJBLIŽE KAKOVOSTI. IMAMO TUDI NAJBOLJŠA DOMAČA VINA.

PRODAJALNE: UL. Ugo Foscolo št. 1

„Mercantile“ št. 4

V MILJAH - UL. Mazzini št. 1

Vladimir Bartol: MLADOST PRI SVETEM IVANU (Prva knjiga)

SVET PRAVLJIC IN ČAROVNIJE

91. Peto poglavje: JOSIP GODINA IN DON LORENZO

3.

Proslava stoletnice rojstva Godine Vrdelskega in odkritje spominske plošče na njegovi rojstni hiši leta 1908 je imela tipični podton tedanjih zagrebških strankarskih bojev med Slovenci. Točnejše: boja med slovenskimi liberalci in klerikalci. Kot vse kaže, je prav takrat poskušala klerikalna stranka zanesiti kulturni boj tudi med slogaški in jedinske trške Slovence s tem, da je pošiljala med slovenske farane nekatere svoje strankarsko zagrizene mlade kaplane, ki so oili doma povečini z Goriškega ali celo s Kranjskega. Nekateri od teh so bili tudi dopisniki klerikalnih časopisov, zlasti »Slovenca«, in kjer se je le kako dalo, so poskušali kot protitež takrat krepko se razvijajočemu »Sokolu« ustanovljati svoja društva, zlasti »Orla«. Tak poizkus je bil storjen tudi pri Svetem Ivanu (pозneje bom o tem še pisal), a je ob narodni zavednosti župnika Sila in slogi malone vsega svetovlanskega prebivalstva kmalu spodletel.

Proslava in odkritje plošče sta se vršila 6. septembra 1908 v nedeljo popoldne. »Edinost« je že nekaj dni prej napovedovala slavo in vabila Tržacane in okolice na udeležbo. Sestavljen je bil odbor za proslavo, kot piše »Edinost«, izključno od Vrdelčanov. Za to priložnost so bile natiskane razglednice — se silko in rojstnim krajem Vrdelskega, »Edinost« (4. sept. 1908) nadaljuje: »Slovenici! Sezajte pridno po teh razglednicah, ki jih dobite v Gorenjski knji-

garni. Saj je čisti dobiček razglednic in slavnosti sploh namenjen narodni stvari, a v prvi vrsti potrebni ljudski knjižnici na Vrdeli«.

Na dan proslave (6. sept. 1908) piše »Edinost«: »Danes bomo slavili za naše razmere velicopomeno slavnost. Razkrje se spominska plošča pisatelju, zgodovinarju in rodoljubu Godinu - Vrdelskemu, ki je delj letom svoje rojake v onih časih mrtvila in nezavednosti. In ko se danes radujemo na razveseljenjem fenomenalnim spremembam od tedanjih časov do danes, moramo priznati, da je ravno Godina - Vrdelski ustvaril prve podlage in gradnjo pogoje temu veselejšemu življenju«.

»Opazujemo, da bo skupen odhod z godbo na čelu iz družbenih prostorov na Vrdeli na prostori, kjer se razkrje plošča. Slavnostni govor bo imel akademik g. Mirk«.

»Po tem slavnostnem činu bo velika veselica, ki bo nudila obilo zabave. K plesu bo sviral izvrstni tamburaski zbor svetovlanski«.

Naslednji dan (7. sept. 1908) je prinesla »Edinost« na prvi strani veliko poročilo o uspehu Godinove proslave. Pod velokolonskim naslovom o proslavi izločeno piše:

»Vrdela je včeraj dostojno proslavila spomin stoletnice rojstva svojega rojaka Josipa Godine Vrdelskega. Vrt gospodarskega društva, ulice Vrdelce, kjer se nahajajo rojstna hiša slavljenca, so bile vse okrašene zelenjem in narodnimi za-

stavami. Postavljeni so bili na več krajih tudi primerni napis. Tako je bil nad vhodom v društveni vrj napis:

»Ce kolician bi ne ohranil jezika mihi, Trst bi ne pristevali slovenski domovini«.

»Slavnosti v takem obsegu... ni bilo še na Vrdeli. Na slavnost je prišlo mnogo gostov... med temi so bili tudi državni in delni poslanci dr. Rybar ter delzna poslanka dr. Slavik in Alojz Gorup«.

(Sledi opis slavnosti in pohvala govora g. Mirka).

»K« je govornik končal, so zaorili navdušeni Slava in živio-klic! a med tem je padla zavesa s spominske plošče in godba je zasvirala »Hej Slovani!«

»Na mramorni plošči iz blaga kararskega mramorja je sledeci napis:

V tej hiši se je rodil dne 20. marca 1808. Josip Godina - Vrdelski prvi slovenski pisatelj in zgodovinar tržaski. Ob stoletnici rojstva postavili Tržaski Slovenci...»

Poročilo navaja nadalje uspele nastope tržaskih in okoljanskih pevskih društev, ples in prosto zabavo.

Iz poročila se vidi, da je bila proslava stoletnice rojstva Godine - Vrdelskega za tiste čase tipična narodno slogaška slavnost z nastopi pevskih društev, s plesom ob zvokih domačega tamburaska zbora in s »prosto zabavo« na zaključku. Kot gostje so »nastopili« takratni narodni voditelji tržaskih Slovencev, državni in delni poslanci, ki so s svojo navzočnostjo dali v oči prisotnih slovensosti poseben poudarek. In proslava bi bila ostala v sreih sodelujočih in navzočih kmalu samo še lep in svečan spomin, ki bi z leti zatonil v pozabo, da ni prišla od nekod mrzla in skrajno neprijetna hraba, ki je poskušala vnesti v spomin na proslavo neko zelo svojevrstno tolmačenje. Kaj se je zgodilo? Na proslavi se je moral pripetiti za mnoge navzoče nemil incident, ki je skušal zanesi v slogaško idilo strankarski razdor in ki ga je poročevalec v »Edinosti« laktno in morda tudi previdno

zamočal. Tu nam udari v obraz tipična cankarjevska farsa. Deset dni po proslavi (16. sept. 1908) prinaša »Edinost« na drugi strani in na vidnem mestu dolgi članek, ki mu je naslov: Perfidija — »Slovenec« je tvoje ime!

Ljubljanski »Slovenec« je namreč tudi poročal o proslavi stoletnice Godinovega rojstva, kajpada na svoj način in z napeljevanjem vode na svoj strankarski mlin. 12. sept. 1908 ima med domačimi vestmi sicer kratko, a zato tem bolj strupeno poročilo o slovensosti, ki je glasi: »Tržaski »narodnjak« so spomin pred 100 leti na Vrdeli pri Trstu rojenega pesnika rodoljuba Josipa Godine - Vrdelskega, ki je bil silno plemenit mož, poslavili na ta način, da so mesto sv. mase priredili ples in, kar je tudi unikum, spominsko ploščo rojstva vrdelca v hišo, v kateri Josip Godina - Vrdelski ni bil rojen, in sicer zato, ker je prava rojstna hiša pravoc vloga za tržasko rojstno karje. Ko je slavnostni govornik končal svoj govor, je nekdo sorodnica Godine - Vrdelskega pred vsem občinstvom rekel: »Gostje Slovani, vi ste varani. Hiša, na kateri je vžidana naša, ni rojstna hiša pokojnika«.

Obrazi, ki so jih pri tej besedah napravili prireditelji slavnosti, se v svoji dolgi gusli in presnecenosti ne dajo zlepa opisati...»

4.

Po reakciji »Edinosti« da se presoditi, kako strahovito je moral razsrditi ta v bistvu vendar precej zaplozinski napad resnične in morda na zunaj manj pazne prireditelje Godinove proslave. Clankar udriha s podobnim orojem očitkov vendar se po tonu pozna, da je moral vsaj eden izmed očitkov prireditelje zopet prizadejati, mislim tistega, da plošča na Vrdeli na pravi slavljenčev rojstni hiši. Ali ima ta očitek v nekovec« očitke in trditve omenjene Godinove sorodnice tako stvarno podlago, zaenkrat nisem mogel ugotoviti. V nekovec« logu za pisateljem, ki ga je objavil neki Gregor Jereb Vrdelci 1884 v »Ljubljanskem Zvonu«, je pisano, da je Godina Vrdelski preminil 29. januarja 1884 v isti hiši, kjer je zasedel beli dan. Ce to drži, tedaj je komaj verjetno, da bi se bil dal danec, ki so Godino še osebno poznali, stitirndvajset let po njegovi smrti tako potegniti za nos.

(Nadaljevanje sledi)